

arteka

**MOLDEKATU
ETA AHOKATU**

GEDAR

— **B**ada, modu horretan, hezkuntza publikoa proletarizaziorako estatu-tresna bilakatzen da: hezkuntzaren kostuak txikitzen ditu Kapitalaren berrantolaketa produktiboarekin bat eginez, hezkuntza esparru errentagarri bat bilakatuz, ondoren kapital pribatuek, krisi garaian, gainbalioa erauz dezaten, ondare eta aurrezkien desjabetze bidezko klase ertainaren pobretzea gauzatuz. Hau da, hezkuntza publikoak, edo estatu-hezkuntzak, kapitalisten onurarako erreformen bitartez, lur-eremua prestatzen du esplotazio kapitalistaren hedapenerako. Eta hori da hezkuntza publikoaren zeregin nagusia, kapital pribatuen esplotaziorako bitarteko izatea, bai esparru publikoa bera antolatzen denean, bai, halabeharrez, Kapitalaren mugimenduaren forma zehatza izanagatik, esparru pribatuaren mesedetan desegiten denean ere

Edulkia

6

10

26

42

52

EDITORIALA

Arteka

**Hezkuntza publikoa:
proletarizaziorako
estatu-tresna**

ELKARRIZKETA

Joanex Artola
eta Eider Caballero,
Ikasle Abertzaleak
antolakundeko
kideak

**Hezkuntza erreformen
olatuaren aurrean**

ERREPORTAJEA

Jose Castillo

**Kapital pribatuaren eraso
unibertsitate publikoari**

KOLABORAZIOA

Naiale Garin

**Hezkuntzaren masa
izaera galbidean**

ERREPORTAJEA

Mattin Aranburu

**Errepresioa hezkuntza
esparruan: azken
urteetako kronika**

Hezkuntza publikoa: proletarizaziorako estatu-tresna

Editoriala

Martxoaren 24rako grebara deitu ditu ikasleak Ikasle Abertzaleak, *Hezkuntza erreformak gelditu* lelopean. LOSU, LOMLOE eta Lanbide Heziketarako Legearen aurrean mobilizatuko dira ikasleak. IAren arabera, erreforma horiek ikasketa-baldintzak okertuko dituzte eta kontrol soziala nahiz lan-praktikak areagotuko dituzte, besteak beste.

Testuinguru politiko berdintsuan, beste auzi hau dago mahai gainean: hezkuntzaren elitizazioa, edo hezkuntzarako sarbidearen zailtasun areagotua pribatizazio-prozesuaren bitartez. Auzi biak, IAren mobilizazioetan landuko dena eta aipatu berri duguna, estuki lotuta daude. Izan ere, biak ala biak, lan-esparruko berrantolaketa produktiboaren arabera hedatzen ari diren prozesuak dira: alde batek, erreforma berriek lan-baldintza berrietara egokitu behar dute hezkuntza; bestetik, pribatizazioa, orokorrean, Kapitalaren metaketa-behar berrien arabera antolatzen den prozesua da, edo behar horiek berauek hartzen duten forma zehatzetako bat baino ez da.

Lan-esparruko berrantolaketa aipatzen denean, zera esan nahi da: Kapitalaren metaketa-ziklo berri baten baldintza tekniko-produktiboak ezartzen

Biak ala biak, lan-esparruko berrantolaketa produktiboaren arabera hedatzen ari diren prozesuak dira: alde batetik, erreforma berriek lan-baldintza berrietara egokitu behar dute hezkuntza; bestetik, pribatizazioa, orokorrean, Kapitalaren metaketa-behar berrien arabera antolatzen den prozesua da, edo behar horiek berauek hartzen duten forma zehatzetako bat baino ez da

ari diren honetan, ezinbestekoa da horren arabera jardungo duen subjektibitate produktiboa antolatzea; hots, langile klasea behar horietara moldatzea. Izan ere, ekoizpen-baldintza berriek langile klasearen esplotazioa areagotzea dute xede, hau da, burgesiaren irabaziak handitzea lanaren esplotazio handituaren bitartez.

Horretan oinarritzko funtzioa betetzen du hezkuntzak, langile klasearen subjektibitate produktiboaren ekoizpen-esparru gisa. Eta ez soilik subjektibitate zehatz bat ekoizten duelako –lan-indar merkantzia–, zeina prest aurkezten baita lan-merkatuan, saldua izateko. Subjektibitate horren ekoizpen-modua ere baden heinean, bere balioan ere eragin zuzena du hezkuntzak.

Lehenaren eragina bistakoa da: lan sinplifikatu zehatzetara gero eta hobeto egokitu, orduan eta produktiboagoa izango da langilea. Hori jakin badakite enpresa pribatuak. Horregatik, horietako askok ikasgai zehatzak eskaintzen dituzte hezkuntza-zentro desberdinetan, edo beren hezkuntza-zentro propioak sortzen dituzte, edota indarrean daudenekin itunak sinatzen dituzte beren enpresentzako langileak hezi ditzaten. Bada, hezkuntzaren esparrura zabaltzen da kapitalisten arteko konpetentzia, lan zehatzetara egokiago moldatzeko

gaitasunak egiten baititu konpetenteago eta, ondorioz, errentagarriago, zentzu honetan: batez bestekoa baino produktiboagoa den langile kolektibo batek balio handiagoa sortzen du lan unitate bakoitzeko. Horrek ateak irekitzen dizkio elitizazioari edota hezkuntzaren pribatizazioari, hau da, enpresa zehatzen interes pribatuen arabera antolatzen den hezkuntzari.

Bigarrenarekin lotuta, hezkuntza lan-indarraren ekoizpen-esparrua den heinean, Kapitalaren ekoizpen-moduaren arabera antolatzen da. Bere funtzioa Kapitalarentzat egokiena den langilea ekoiztea da, ahalik eta modu egokienean. Lan-prozesu teknologizatuek lana sinplifikatzen duten bezala, lan hori gauzatuko duen langilearen hezkuntza sinplifikatzen dute, hau da, langile baten ekoizpen-kostua txikitzen dute, lan-indarraren balioa txikituz.

Kasu bietan ondorioa hau da: langileak kontratatzea merkeagoa bada, edota merkeago ez izanda ere bere lanordua produktiboagoa bada, lanaren produktuaren zati handiago bat bereganatuko du kapitalistak.

Kapital pribatuek hezkuntza publikoan egindako inbertsioak, gainera, prozesu horren gainean duten kontrola areagotzea dakar, zertarako eta hezkuntza publikoak beren intereserako egokiena

Kapital pribatuek hezkuntza publikoan egindako inbertsioak, gainera, prozesu horren gainean duten kontrola areagotzea dakar, zertarako eta hezkuntza publikoak beren intereserako egokiena den lan-subjektibitatea ekoiztu dezan, ondorengo formazioa ahalik eta gehien murriztu dadin –edukian bederen, nahiz eta formalki luzatu egiten den, besteak beste, soldata txikiagoa justifikatzeko–, eta, ondorioz, kapital pribatuaren kostuak txikitu daitezzen

den lan-subjektibitatea ekoiztu dezan, ondorengo formazioa ahalik eta gehien murriztu dadin –edukian bederen, nahiz eta formalki luzatu egiten den, besteak beste, soldata txikiagoa justifikatzeko–, eta, ondorioz, kapital pribatuaren kostuak txikitu daitezzen.

Horrek denak, hau da, lanaren sinplifikazioaren bidez hezkuntza sinplifikatzeak, eta kapital pribatuen hezkuntza publikoaren gaineko kontrol area-gotuak, bada, hezkuntza-kostuak txikitzea dakar. Horregatik, kapitalistek hezkuntzan esku hartzea, Kapitalak berak inposatzen duen ezinbestekotasuna da. Pribatizazioarekin aldatzen dena, esku hartzeko modua da.

Lehenago aipatu da, zentzu horretan, pribatizazioa Kapitalaren metaketak hartzen duen forma zehatzetako bat dela. Beste forma bat da publikatzea. Bata edo bestea gailentzea, kapital pribatuen metaketa-beharren arabera da, hau da, hezkuntzaren errentagarritasun-mailaren arabera. Kontua ez da, beraz, lehenago Kapitalari lur-eremua irabazi izan zaionik, estatu-esparruko zerbitzu publikoak indartuta. Kontrara, kontua da, lehenago zerbitzu publikoak indartu izan badira, hori Kapitalarentzat onuragarria zelako izan dela –goranzko ziklo produktibo batean, lan-indarraren prezioak

handitzera jotzen duelako eta, horregatik, kostuak elkarbanatzen dituztelako kapitalistek, erreproduzioaren esparruan arlo produktiboa eratzeke ezintasuna dela-eta–, eta modu berean desartikulatzen ari direla orain; horrela ari da esparru pribatua lur-eremua irabazten. Izan ere, esparru publikoa kapitalistek beraien zeregin komunetarako antolatzen duten esparrua da, interes partekatuen esparrua, non lehentasuna lan-indarraren ekoizpenaren kostuak txikitzea den, eta guztien artean arduratzea horretaz, kapital pribatuen esplotazioarako eremu errentagarri bat ez den artean.

Egoera aldatzen denean, ordea –lan-indarraren balioa neurri bateraino txikitzen denean, eta lehen errentagarria ez zen adar bat errentagarri bilakatzen denean esplotazio pribaturako, hau da, Kapitalaren balorizazioarako–, zerbitzu publikoak desegiten dira, esparru horiek Kapitalaren metaketarako esparru bilakatuz. Egoera hori krisi kapitalistarekin batera azaleratzen da eta are gehiago larriagotzen da, berarekin batera gastu publikoa txikitzen delako eta Kapitalaren irabazi-beharrak premiazkoak bihurtzen direlako.

Krisi kapitalistak, alde batetik, Kapitalaren suntsitze orokortua dakar. Bestetik, kapital pribatuen zeregin komunean, hots, Estatuan, gatazkak sortzen

Egoera aldatzen denean, ordea –lan-indarraren balioa neurri bateraino txikitzen denean, eta lehen errentagarria ez zen adar bat errentagarri bilakatzen denean esplotazio pribaturako, hau da, Kapitalaren balorizaziorako–, zerbitzu publikoak desegiten dira, esparru horiek Kapitalaren metaketarako esparru bilakatuz. Egoera hori krisi kapitalistarekin batera azaleratzen da eta are gehiago larriagotzen da, berarekin batera gastu publikoa txikitzen delako eta Kapitalaren irabazi-beharrak premiazkoagoak bihurtzen direlako

dira, errentagarritasun txikitu baten testuinguruan Estatuak berak kostu handiak dakarzkionlako krisian den Kapitalari. Azkenik, lan-indarraren prezioaren txikitze orokortua dakar krisi kapitalistak. Horrek denak abagune berri bat irekitzen du, kapital pribatuek hezkuntzaren gaineko kontrola antola dezaten. Izan ere, gastu publikoaren murrizketak eta lan-indarraren prezioaren txikitzeak –zeinaren prezio altu erlatiboa arrazoi baitzen hezkuntza publikoa antolatzeko–, zerbitzu sozialen esparruan Kapitalaren adar produktibo berri bat antolatzeko aukera irekitzen du, klase ertainaren aurrezkietan aurkitzen duena bere diru-iturrien jatorria, hala nola, kapital pribatuen inbertsioetan.

Bada, modu horretan, hezkuntza publikoa proletarizaziorako estatu-tresna bilakatzen da: hezkuntzaren kostuak txikitzen ditu Kapitalaren berrantolaketa produktiboarekin bat eginez, hezkuntza esparru errentagarri bat bilakatuz, ondoren kapital pribatuek, krisi garaian, gainbalioa erauz dezaten, ondare eta aurrezkien desjabetze bidezko klase ertainaren pobretzea gauzatuz. Hau da, hezkuntza publikoak, edo estatu-hezkuntzak, kapitalisten onurarako erreformen bitartez, lur-eremua prestatzen du esplotazio kapitalistaren hedapenerako. Eta hori da hezkuntza publikoaren zeregin nagusia,

kapital pribatuen esplotaziorako bitarteko izatea, bai esparru publikoa bera antolatzen denean, bai, halabeharrez, Kapitalaren mugimenduaren forma zehatza izanagatik, esparru pribatuaren mesedetan desegiten denean ere. Prozesu hori, ordea, norabide batean edo bestean joan, ez da Estatuaren erabaki bat, hori ere ez baita Kapitalaren metaketa-beharrak moldatzen den tresna politiko-administratibo bat besterik. Ekoizpen-modu kapitalistaren antolaketa tekniko-produktiboak zehazten du prozesu horren nolakotasuna, eta bere adierazpen bat baino ez da. ●

Hezkuntza erreformen olatuaren aurrean

10

Joanex Artola
eta Eider Caballero

Ikasle Abertzaleak

Irudia — **Erik Aznal**

Ikasle Abertzaleak antolakundeko Joanex Artola eta Eider Caballero kideekin izanda GEDAR LANGILE KAZETA eta, besteak beste, hezkuntza erreforma berriez galdetu die. Martxoaren 24an greba egingo dute ikasleek erreforma horien kontra, eta hezkuntza sistema sozialistaren eraikuntza aldarrikatuko dute aterabide bakar modura.

Hezkuntza erreforma
olatu berri bat izaten
ari da Espainiako
Estatuan, ikasketa
prozesuko maila

**guztietan: LOMLOE LOMCE
ordezkatzzen ari da iaztik, onartu
dute Lanbide Heziketarako
Legea, eta LOSU berandu
baino lehen martxan jarri nahi
dute unibertsitateetan. Zeri
erantzuten dio horrek guztiak?**

Joanex Artola: Hezkuntza sis-
tema ez dago gizarte kapitalistaren
dinamiketarik salbu, eta beraz, gizarte
kapitalistarekiko menpekoa da. Ho-
rregatik, ekoizpen eredu kapitalista-
ren beharren arabera antolatzen da
hezkuntza, eta askotan seinlatu den
gisan, ziklo ekonomiko berri baten
atarian gaudenez, hezkuntzak dituen
funtzioak ere eraberritu egin behar
dira. Hori formalizatzeraz datoz hez-
kuntza erreformak.

Konkretuki, elitizazio prozesu gisa
kontzeptualizatu dugu izaten ari den
prozesua. Orain artean, hezkuntza
eredua zerbitzu bezala iristen zen
gizarteko geruza ahalik eta gehie-
nengana; orain, ordea, hezkuntzara-
ko sarbidea geroz eta eskasagoa da.
Hala, bi esparrutan nabarmentzen
da elitizazioa. Batetik, ekonomi-
koan: gizartearen pobretzea geroz
eta handiagoa eta ikastea geroz eta
garestiagoa den heinean (tasak nahiz
ikasketa materiala garestitzen ari di-
ra), logikoki, proletariotza kanporatua
izango da hezkuntzatik. Joera hori oro
har gertatzen bada ere, ikusgarriena
unibertsitateko kasua dela uste dugu.
Bestetik, pedagogiaren esparruan ere
ikusten da elitizazioa: ikasketa proze-
suen kalitatea nabarmen jaitsi da,
ratioak ez dira egokiak, eta, edukiak
baino, etorkizuneko langileak izateko
oinarrizko gaitasunak irakasten dira,
egun konpetentzia deitzen diren ho-
riek; lehiakortasuna, enpatia eza...

***Elitizazio prozesu gisa
kontzeptualizatu dugu
izaten ari den prozesua,
esparru ekonomikoan
zein pedagogikoan
nabarmentzen ari dena***

Eider Caballero: Funtsean, enpresa-egitura bilakatu nahi da eskolaren egitura; enpresaburu modura aurkezten dira ikastetxeetako zuzendaritzak zein unibertsitateetako errektoretzak, eta ikasleak, aldiz, langile modura. Historikoki seinalatu den eskola-fabrika dikotomian sakondu nahi da, dikotomia bera modernizatuta eta XXI. mendera egokituta. Bestela esanda, hezkuntza sistema enpresa-merkatuaren menpe egon da gizarte kapitalistan, zuzenak ez ziren kontrol modalitateen bidez; hau da, estatu burgesaren bidez. Orain, berriz, enpresak hezkuntzaren gaineko kontrol zuzena ari dira aplikatzen, inbertsio handiak eginez. Hortaz, kontrol modalitatea ari da aldatzen, eta enpresei marko juridiko hori baimentzeko testuingurua sortzen dute hezkuntza erreformek.

LOMLOE martxan da iaztik, eta horren neurriak 2023-2024 ikasturtera bitarte joanen dira ezartzen. Zer aldaketa dakartza lege berri horrek? Nori egiten dio mesede eta nori kalte?

E. C: Lege progresista gisa saldu dute LOMLOE, baina LOMCE ordezkatu baino, LOMCE eguneratzen du. Batetik, PSOE-Podemosen norabide ideologikoa ezartzen du hezkuntzan, eta bestetik, ziklo ekonomiko berri batek behar dituen ezaugarriak, hezkuntzaren kasuan irakasgaiak eta balio moralak, finkatzen ditu.

Oro har, digitalizazioa da aldaketa nabarmenetako bat. Aparatu digitalen ordezkaturako dituzte eskuliburuak eta bestelako ikas materialak; hala, multinazionalak, Microsoftek kasu, egundoko etekinak ziurtatuko dituzte. Gainera, ikasleон datu ugari geratuko dira enpresa horien esku, eta salmentarako objektu bihurtuko dira.

Baina ez da hori bakarrik: kompetentzia digitalen edota Lan Formakuntza eta Orientazioa bezalako irakasgaiak ere pisua hartuko dute. Gure

ustez, lotura argia dago ekoizpen ziklo berriaren beharren eta hezkuntzaren zeregin hezitzailearen artean. Izan ere, bistakoa da teknologia berrietan eta tresna digitaletan oinarrituko dela aipatutako zikloa.

Hori gutxi balitz, pentsamendua garatzeko espazioak, filosofia esaterako, alboratuak izango dira. Gure ustez, pentsamendua landu behar du eskolak, eta beraz, pentsatzen lagundu behar du; irakatsi egin behar du. Adibide zehatz gehiago bila daitezke, baina garrantzitsuena da frogatzea erreformak ez duela erroko aldaketarik ekarriko. Egiturazko arazoei heldu beharrean, aldaketa formalak sustatzen dituen lege bat da; segregazioa edota zerbitzuen eskasia, ordea, ez dira lantzen.

Finean, erreforma aurrerakoi gisa saldu nahi duten horrek, belaunaldi berriak otzantasunean eta lehiakortasun kapitalistan hezteko besterik ez du balioko. LOMLOEk, sinpleki esanda, enpresari handiei egingo die mesede eta langileriarri kalte.

***Funtsean, enpresa-egitura
bilakatu nahi da eskolaren
egitura. Bestela esanda,
hezkuntza sistema enpresa-
merkatuaren menpe egon
da gizarte kapitalistan,
estatu burgesaren bidez.
Orain, berriz, enpresak
hezkuntzaren gaineko kontrol
zuzena ari dira aplikatzen,
inbertsio handiak eginez***

Enpresa askok lan indar oso merkea edo doakoa lortzen dute Lanbide Heziketari esker. Zentzu horretan ulertu behar da Lanbide Heziketa Duala derrigorrezko bilakatzeko neurria eta horretan egindako inbertsioa

Lanbide Heziketarako Legea onartu zuen Espainiako Kongresuak 2021eko abenduan, eta norabide berean doaz Euskal Autonomia Erkidegoan zein Nafarroan azken urteetan onartzen ari diren planak. Lanbide Heziketa Dualaren ezarpena da jasotzen den puntu garrantzitsu bat. Zein helbururekin ari dira neurri berri horiek inposatzen? Eta zein mekanismo erabiltzen dituzte?

E. C: Logika berdinarekin, merkatuaren behar berrietara egokitzeko planak dira Lanbide Heziketakoak ere. Aurreko urte batzuetakoarekin alderatuta, ikaragarria da orain Lanbide Heziketan egiten ari diren inbertsioa. Beraz, garrantzi ekonomikoa hartuko duen esparru bat bilakatuko da; hau da, estrategikoa izango da datozen urteetan. Hain zuzen ere, unibertsitatearen gainbeheraren aurrean, pisua irabazten ari da Lanbide Heziketa, eraginkorragoa baita lan munduan sartzeko. Unibertsitateko gradu bat ikasi ostean, master bat ikasi behar da, eta zorionekoa bazara lan bat topatuko duzu, baina zazpi urteko prozesu bat izan daiteke hori. Lanbide Heziketan, aldiz, bi edo hiru urteren buruan lanean hasteko aukerak handiagoak dira. Lan beharraren aurrean, beraz, unibertsitatea baino eraginkorragoa da Lanbide Heziketa. Ez da kasualitatea % 16 igo izana matrikulatutako ikasleen kopurua.

J. A: Bestalde, enpresa askok lan indar oso merkea edo doakoa lortzen dute Lanbide Heziketari esker. Zentzu horretan ulertu behar da Lanbide Heziketa Duala derrigorrezko bilakatzeko neurria eta horretan egindako inbertsioa. Are gehiago, Lanbide Heziketaren pribatizazioaren bidez, enpresek zein kooperatibek zuzenean esku hartzen dute hezkuntzan, eta hitzarmen horientzako erraztasun legalak ezartzea ahalbidetuko du lege berriak. Ikaslanen edota Goierrri eskolaren adibideetara jo genezake, enpresetara lotzen baitira eskulan merkea edo doakoa eskaintzeko finantziazioaren truke. Oro har, industria sektorean gertatzen da hori; hain justu, errentagarriena den sektorean.

Funtsean, ikasteko eskaintza zabalduko dute Modernizazio Plana deitu diotenaren bidez, lan espezializazioa bilatzeko asmoarekin. Geroz eta gazte gehiago nahi dituzte geroz eta jakintza tekniko handiagoarekin, koiunturazko beharrak eta lan premiak asetzeko gaitasuna izateko.

Orokorrean, dirua ez duenak eskubiderik ez duenez, ikasteko eskubidea ere galtzen du. Horregatik, ikastea ere luxu bilakatu daiteke, eta hortaz, ekoizpen nahiz trebezia intelektuala, aberatsen ezaugarri

Unibertsitatei dagokienez, LOSUren aurreproiektua onartu zuten 2021. urtearen amaieran. Zeintzuk dira lege horren oinarri nagusiak?

J. A: Esan beharra dago oraindik ez dagoela zehaztuta LOSUren behin betiko izaera, ez baitago erabat onartuta. Gainera, Espainiako Gobernu-ko ministroa aldatu denez, oraindik eta gehiago atzeratuko da prozesua. Hala ere, ministro aldaketak ez ditu legearen oinarriak ezbaian jarriko, arazoa ez dagoelako politiko baten edo bestearen artean; unibertsitate eta gizarte ereduak bera da arazoa. Ildo horretan, uste dugu Bolonia prozesua deiturikoak ezarri zituen oinarri akademiko eta ekonomikoe- tan sakonduko duela LOSUk; izan ere, kreditu sistema, ebaluazio jarraiak eta ez-jarraiak, finantziario pribatuaren gorakada zein ikerketaren pribatiza- zioa izango dira oinarriak.

Bolonia prozesua eta gero, uniber- tsitatea, kontzeptu orokor gisa, fase berri batean sartu zen. Gure iritziz, eredu anglosaxoa Europara ekartze- ko saiakera bat izan zen, eta horren jarraipena baino ez da LOSU. Ezaguna da Castells ministro ohiak 3+2 deitu- rikoa bezalako proiektuak ezartzeko zuen irrika, nolabait, unibertsitatea geroz eta espazio pribilegiatuagoa bilakatzeko. Beraz, unibertsitatearen masa ereduaren dekonstrukzioaren legea izan daiteke orain esku artean dutena.

Orokorrean, dirua ez duenak esku- biderik ez duenez, ikasteko eskubidea ere galtzen du. Horregatik, ikastea ere luxu bilakatu daiteke, eta hortaz, ekoizpen nahiz trebezia intelektuala, aberatsen ezaugarri. Dena den, gra- duala da elitizazio prozesua, uniber- tsitatea ez baita egun batetik bestera hustuko. Baina adierazgarria da, adi- bidez, nola egin duen gora unibertsit- atean sartu ahal izateko gutxieneko notak, hamar gradutik zazpitan igo da-eta.

Laburbilduz, zer aldatuko du le- geak? Zirriborrea irakurtzen badugu, hitz politetz apaindutako proposamen bat ikusiko dugu; gizartearen beha- rretara egokituko den unibertsitatea duela helburu, berdintasunaren alde- koa izango dena, ideia aurrerakoiak sustatuko dituen, eta abar. Badakigu, ordea, zer esan nahi duen horrek: burgesiaren behar ekonomikoen menpe egongo da unibertsitatea, mu- gimendu emantzipatzaileak zigortuak izango dira, eta ideologia burgesa ez den oro, alboratua.

Neurri gehiago ere atera dituzte mahaira unibertsitatei dagokienez. Unibertsitateko Bizikidetza Legea, esaterako, oraintsu ezarri dute Espainiako Estatuan, eta errepresio politikoan sakontzeko neurri berri bat dela azaldu izan duzue.

J. A: Berez frankismo garaitik biziraun zuen Diziplinamendu Legea abolitzera dator Bizikidetza Legea, eta azkenaldian errepikatzen ari den joera bat azpimarratu nahi dugu horren harira. Gaur egungo Espainiako Gobernuaren itxura progresistak lege eta neurri erreakzionarioenak ere zuritzea lortzen du: pandemiaren aitzakiapean hartu diren neurri autoritarioekin ikusi dugu, lan erreforma-ekin... Berdin gertatzen da Bizikidetza Legearekin, izatez, aurreko legea baino are gogorragoa baita. Besteak beste, jardun politikoa eta militantzia politikoa zuzenean zigortzen ditu espediente akademikoen bidez, baita grebak nahiz piketeak kriminalizatu ere.

Horrek guztiak, gure ustez, eragile instituzional-burgesei soilik ematen die politika egiteko eskubidea, eta gainontzekoon eskubidea legeaz kanpo uzten du.

Bizikidetza Legeak, besteak beste, jardun politikoa eta militantzia politikoa zuzenean zigortzen ditu espediente akademikoen bidez, baita grebak nahiz piketeak kriminalizatu ere

Eta zein da EAEko hezkuntza legearen inguruan egiten duzuen balorazioa?

E. C: Aipatutako erreforma prozesuaren testuinguruan kokatzen dugu EAEko hezkuntza legea ere; 30 urte eta gero, hezkuntzaren modernizazioa finkatzeko lege gisara, hain zuzen ere. Lege horrek ez du eskolek dituzten erroko arazoak konpontzeko asmorik; esaterako, kalitatearen gainbehera edota segregazioa, kontuan hartuta EAE dela Europako lurralde segregatzaileenetako bat. Funtsean, zenbait aurpegi garbitzeko proiektu bat da legea, ez baitu ia ezer aldatu azkenengo legetik, ezpada egoera okerragotuko duela.

Elementu kezagarriak ditu, halaber, hezkuntza legeak. Enpresa-egituren analogiak izango dira eskolak, eta are botere handiagoa emango zaie ikastetxeetako zuzendaritzeari, inolako kontrol demokratikorik gabe erabaki ditzaten eskola barruko nondik norakoak. Zuzendaritzaren eta enpresaburuaren rolak berdinak izango dira.

Ustez aurrerakoia den ideia baten pean saltzen dute hori guztia; deszentralizazioaren ideia baten pean, alegia. Gure ustez, oso arriskutsua da nahierara jokatzeko joera duten zuzendaritzeari botere-autonomia ematea, jakin badakigu-eta zuzendaritza batzuek nola jokatzeko duten gustuko ez dituzten gauzen aurrean; esaterako, ikasleen greben, etenaldien eta, orokorrean, jardun politikoaren aurrean. Egungo hezkuntza ereduaren, deszentralizazioaren defentsa egiteak autoritarismoaren legitimazioa ekar dezake.

Beharrezkoa da hezkuntza sistema sozialistaren alde indarrak metatzea eta hezkuntza burgesaren aurrean alternatiba bat posible dela gizarteratzea

Eskuin zein ezker, neurri horiek ezartzen laguntzen ari dira politikari profesionalak. Esate baterako, lege horiek aurrera ateratzea ahalbidetu du EH Bilduk ere, Lanbide Heziketarako Legearen alde bozkatzuz, eta LOMLOE eta Unibertsitateetako Bizikidetzak Legearen inguruko eztabaidan abstenituz. Zer dago jokabide horren atzean?

J. A: Adostasun instituzionala dago hezkuntza erreformei dagokienez, azken buruan, burgesiaren alderdiak baitira den-denak. Interes partikular ezberdinak ordezkatzeko badituzte ere, auzi substantzial eta organikoetan ados jartzen dira burgesiaren alderdiak. Testuinguru politiko honetan errepikatzen den ereduak da; burgesiaren alderdia *versus* proletariotza.

Are gehiago, zein arrazoi dago LOMCEn kontra egin ziren mobilizazio jendetsuak ez egiteko LOMLOE-ren aurka, eta horietara ez deitze-ko? Argi dago, posizio antagonistak ordezkatzeko alderdiak erabat desagertu dira, edo, bestela esanda, dinamika instituzional burgesean txertatu dira. Eta berdin hainbat sindikaturekin eta eragile sozialekin.

Hala ere, joko instituzionaletik harago, uste dugu garrantzitsua dela erdigunean ondokoa jartzea: lege horien balio praktikoa ezdeusa da eta erreformek, bere horretan, ez dute gaitasun errealek aldaketa positiboak lortzeko. Horrenbestez, bi premisa kontuan hartu behar ditugu. Batetik, ez dago egiturazko aldaketa posible-rik marko kapitalistaren barruan, harreman sozial kapitalistek menderatzen baitute hezkuntza. Bestetik, beharrezkoa da hezkuntza sistema sozialistaren alde indarrak metatzea eta hezkuntza burgesaren aurrean alternatiba bat posible dela gizarteratzea. Eta gizarteratzeak esan nahi du, hain zuzen, gehiengoak erreal gisa ikustea bestelako modu batean ikasi eta bizi daitekeela; gizakiaren ahalmenak garatzeko espazioa izan daitekeela hezkuntza, eta ez gutxi batzuen diru-iturriak bermatzeko aparatu bat. ●

Kapital pribatuaren erasoa unibertsite publikoari

26

Testua — **Jose Castillo**

Irudia — **Beñat Etxebarria**

Mundu guztiak daki unibertsitate publikoa jada ez dela lehen zen hori. Ikerketa-erreportaje honen bidez, kapital pribatuak unibertsitate publikoko arlo osoen gaineko zuzeneko kontrola lortzeko darabiltzan alderdi kuantitatibo eta kualitatiboak ezagutzera eman nahi dira. Joera hori, kasualitatea izatetik urruti, Estatuaren unibertsitate-eredu kapitalistaren sorrerari eta krisi garaietako eredu aldaketari dagokio.

Agerikoa da hezkuntzak, eta bereziki unibertsitateak, beste gizarte instituzio batzuekin batera, harreman sozial kapitalisten erreprodukzioan eta betikotzean betetzen duen zeregin nagusia. Instituzio hori etorkizuneko lan-indar merkantzia erreproduzitzeko oinarrikoa da, gaur egun ikasgeletan dauden eta etorkizun hurbilean lan-merkatua edo langabezia-ilarak, lan-erreserbako armada, osatuko dituzten ikasleak baitira.

Unibertsitateek eta lan- edo ekoizpen-eremuek antzeko antolakuntza eredua daukate. Giza-masa zabalak aginte burokratizatu, inbertsonal, errutinario eta hierarkizatuaren mende elkartzen diren lekuak izan ohi dira. Bi tokietan lana kanpo-pizgarrien bitartez saritzen da, soldata edo kalifikazio akademikoak kasu. Soldatak norbanako zehatz bat gizarte kapitalistan gizarteratzea arautzen badu, notek norbanakoa prestatu eta Kapitalaren erreprodukzio-beharren estandar historiko-koiunturaletara egokitzen dute.

Horrenbestez, unibertsitatean, hezkuntza sistema kapitalistaren osotasunaren parte den heinean, gizartean nagusi diren ekoizpen-harreman sozialak ikasten direla esan daiteke. Horregatik, definizio horri jarraiki, ezin dira bereizi unibertsitate publikoa eta pribatua ezarritako gizarte-baldintzak erreproduzitzeko azken helburuari dagokionez. Jomuga horretara heltzeko modu desberdinak dituzte, ordea. Gainera, nabarmendu behar da helburu hori lortzeko unibertsitateak darabilen bitarteko nagusia ez dela soilik gaitegi kurrikular zehatz batzuk irakastea, baizik eta hainbat praktika, ohitura, ikasle-irakasle arteko interakzio-forma eta abar baliatzea ere. Horiek ahalbidetzen dute unibertsitateko hezkuntza-munduan txertatuta dagoen ikasleak ekoizpeneko gizarte-harreman nagusiak barneratzea, sistema publiko zein pribatuari propioa zaien ezaugarria, alegia ^[1].

Unibertsitate publikoak klase kapitalista osoaren interesei erantzuten badie harreman sozial kapitalisten erreprodukzioan, Estatuko zuzendaritzaren bitartez, unibertsitate pribatuak kapitalista pribatuen talde jakin batzuen interes eta behar zuzenei erantzuten die

Halere, ikusi dugun bezala, unibertsitate publikoak klase kapitalista osoaren interesei erantzuten badie harreman sozial kapitalisten erreprodukzioan, Estatuko zuzendaritzaren bitartez, unibertsitate pribatuak kapitalista pribatuen talde jakin batzuen interes eta behar zuzenei erantzuten die. Jakina, kapitalismoan Kapitalaren fakzio ezberdinak merkatu-eremu zabalagoen eta ekoizpen-gaitasun handiagoak lortzeko etengabeko lehian ari direnez, kapital pribatu indibidual guztiak unibertsitate publikoan eragiten saiatzen dira, irakaspenak eta ikerketa lanak euren interes propioetara egokitzeko.

Artikulu honen xede nagusia hau da: unibertsitate publikoa gizarte kapitalistaren helburu orokorrek gidatzen badute ere, proletalgoaren artikulazioaren eta borroka politiko antolatua- ren bidez, historikoki unibertsitate pribatueta egon ez diren irakaskuntza eta katedra askatasuneko espazioak zein askatasun politikorako kuotak lortu izan direla ulertaraztea. Hala eta guztiz ere, bizi dugun Kapitalaren krisi eta ofentsiba burgesaren garaian, lorpen horietako asko atzerakadan daude. Nabarmen ikusten da hori kapital pribatuek unibertsitate publikoaren gaineko botere-kuota handiagoak eta zuzeneko kontrol handiagoa lortu izanarekin.

***Krisi kapitalistak Estatuko
gastu publikoaren murrizketari
dagokionez ezartzen duen zuzeneko
emaitza gisa, hainbat motatako
enpresa pribatuak unibertsitate
publikoen finantzaketaren parte
aktibo izatera igaro dira***

Europako Batzordeak jada 2001eko urtarrileko txosten batean gomendatu zuen ikerketa zientifikoko gastuaren bi heren inguru enpresen ekarpen pribatuen bidez estaltzea

PRIBATIZAZIOA: KAUSA ETA ONDORIOAK

Unibertsitate publikoaren pribatizazio masiboaren hasiera 1970eko hamarkadan hasitako kapital-meta-ketaren krisian koka dezakegu. Hala ere, Europako unibertsitate publikoen sistemarentzat, mende berriaren hasierako planena izan zen atzera bueltarik gabeko data nagusia, 2000. urte inguruan. Gaur egun, krisi kapitalistak Estatuko gastu publikoaren murrizketari dagokionez ezartzen duen zuzeneko emaitza gisa, hainbat motatako enpresa pribatuak unibertsitate publikoen finantzaketaren parte aktibo izatera igaro dira. Horrela, unibertsitatearen ikerketa-eremu zabalen eta haren helburu ekonomikoen gainean erabakitzen dute.

Gainera, hori Europar Batasunak bere kide diren estatu guztiei ezarritako ibilbide luzeko joera da. Europako Batzordeak jada 2001eko urtarrileko txosten batean gomendatu zuen I+G+b deritzon ikerketa zientifikoko gastuaren bi heren inguru enpresen ekarpen pribatuen bidez estaltzea ^[2]. Helburu horrekin, enpresa pribatuek unibertsitateetako sail osoak azpikontratatzan dituzte, haien finantzaketa baldintzatzan dute edo unibertsitateko campusetan bertan parke teknologikoak sortzen dituzte, enpresa horien zuzeneko babes ekonomikoaren bidez.

Joera hori agerian geratzen da unibertsitate-mundu anglosaxoian, enpresa pribatuak fakultate osoak zuzenean

kontrolatzera igaro diren horretan, mundu akademiko latino-mediterraneoan gehiago irauten duen eredu publikoan baino. Horren adibide da, Britainiako BP petrolio-konpainiak (British Petroleum) eta Kaliforniako Berkeley Unibertsitateak (AEBetako unibertsitate publikorik entzutetsuena) sinatutako ituna, Energy Bioscience Institute sortzeko. Horrek, azken hamarkadan, Britainiako petrolio-enpresaren 500 milioi dolarreko zuzeneko finantzaketaren bidez, genetikoki eraldatutako zerealetatik abiatuta sortutako bioerregaiei buruzko hainbat ikerketa aurrera eramanez ditu. Noski, finantzaketa horren truke, petrolio-enpresak beretzat gorde du ikerketa horietatik lortutako emaitza guztiak komertzialki ustiatzeko eskubidea.

Izan ere, ikertzaile zientifikoaren askatasunaren arazoa ibilbide luzeko arazoa da unibertsitate anglosaxoian. 2002. urtean dagoeneko *New England Journal of Medicine* aldizkari akademikoak publikoki barkamena eskatu behar izan zuen, aldizkariako batzorde editoriala ohartu baitzen 1997tik argitaratutako artikuluen erdiak, sendagai desberdinak baloratzen zituztenak, ebaluatutako produktuak ekoizten zituzten farmazeutikekin lotura ekonomikoak zituzten ikertzaileek idatzitakoak zirela. Hala, katedra-independentsia eta ikertzaileen lanaren egiazkotasuna zalantzan jarri ziren ^[3].

Unibertsitateko ikerketako sail osoak zuzenean edo zeharka kapi-

UNIBERTSITATEAREN
ELITIZAZIOA
GELDITU!

tal pribatuen finantzaketaren menpe egoteak ikertzaile asko autozentsurara behartzen ditu, finantzaketo diren emaitzak lortzeko, eta ez gizarte osoaren onerako garrantzitsuenak direnak. Horren harira, Naomi Kleinek, Kanadako kazetari eta idazle ezagunak, adibide argigarri bat aurkeztu zuen ^[4]. 1998an, Nancy Olivieri doktoreak, Torontoko Unibertsitateko zientzialari eta talasemia izeneko odol-gaixotasunean adituak, Apotex erraldoi farmazeutikoarekin ikerketa-kontratu bat sinatu zuen. Enpresak nahi zuen Olivieri deferiprona drogak talasemia zuten gaixo gazteengan zuten eraginkortasuna azter zezala. Zenbait kasutan substantziak bizitzarako arriskutsuak ziren albo-ondorioak sor zitzaizkela egiaztatzen zuten frogak aurkitu zituenean, Olivieri ikerketan parte hartzen zuten pazienteak eta gaian espezializatuta zeuden adituak informatzea erabaki zuen. Apotexek ikerketa bertan behera utzi zuen, eta, bere ondorioen berri ematen bazuen, Olivieri auzitara eramango zuela mehatxu egin zuen, ikertzaileak ahaztutako bere kontratuko klausula bat seinalatuz. Klausula horretan, enpresari aitortzen zitzaion ikerketa amaitu eta, bi urteko epean, emaitzak argitaratzeko eskubidea berretzat gordetzeko eskumena.

Gainera, sistema kapitalistaren joera propioekin bat etorritik, epe laburrekin eta inbertsioak lehenbailehen balorizatzeko saiakeren eskutik, korporazio pribatu handiek ikerketa aplikatuan inbertitzeari lehentasuna eman ohi diote, ikerketa teoriko edo orokorrean inbertitzeari baino. Hau da, uneen uneko industrian zuzenean eta berehala aplikatu daitezkeen emaitzak estrapolatzeko xedea duten ikerketa zientifikoen finantzaketa lehenesteko joera dute. Joera horri jarraiki, zientzia sozial eta abstraktuagoen eremuan mugitzen den ezagutza lantzen duten karrerak debalatu egin dira, hala nola Filosofia edo filologiak giza- eta gizarte-zientzien adarretan, edota Arte Ederrak alor artistikoan.

PRIBATIZAZIOA ESPAINIAKO ESTATUAN

Aipatu dugun bezala, Espainiako Estatuko unibertsitate-sistema, finantzaketa pribatuaren mende baino, historikoki finantzaketa publikoaren mende egon diren Mediterraneoko sistemen artean kokatzen bada ere, joera hori nabarmen aldatzen hasi zen 1999an, Bolonia Plana onartzean. Izan ere, gaur egun, duela hilabete gutxira arte Unibertsitate ministro zenak, Manuel Castellsek, inoiz ez du ezkutatatu AEBetako unibertsitate-sistemarekiko miresmena, non finantzaketa pribatuaren pisuak garrantzi handia duen Estatuko finantzaketaren aldean. Are gehiago, ministroak hitzez hitz adierazi zuen unibertsitate publikoek eta irakasleek elkarren artean lehiatu beharra dutela, lankidetzan aritu beharrean, eta unibertsitatearen finantzaketa zein irakasleen soldatak ere horren arabera izan behar direla ^[5].

Castellsek behin baino gehiagotan jarri du adibide gisa Kaliforniako Berkeley Unibertsitatea, non 1979tik 2003ra eskolak eman zituen. Harvard edo Stanford gisako unibertsitate pribatu handien mailara iritsi gabe (urtean 1.000 milioi dolar baino gehiago biltzen dituztenak dohaintzetan), Kaliforniako unibertsitate publikoak 634 milioi dolar lortu zituen 2019an funts pribatuen ekarpenekin, Madrilgo Complutense Unibertsitatearen aurrekontu osoaren pareko zerbait. Sistema hori guztia goretzi du LOSU siglez eza-guna den Espainiako unibertsitateen lege berriaren idazketa gidatu duen ministroak.

Izan ere, lege hori Castellsek berak aurkeztu zuen Bartzelonako Unibertsitate (UB), unibertsitate-sistema publikoa pribatizatzeko joera aldaketaren unibertsitate paradigmatikoa dena. Kataluniako unibertsitate publiko entzutetsuenean, enpresa pribatuek kontrolatzen dituzte unibertsitateko katedra gehienak, gerora gradu desberdinetako irakasgaien gaitegian eragina dutenak. Adibidez, Zurich aseguru pri-

batuen enpresa suitzarrak akordio bat sinatu zuen 2013an UB-Zurich unibertsitate-katedra finantzatzeko, zientzia aktuariaren ^[6] eta finantzen arloetan «kalitate handiko» hezkuntza eta ikerketa sustatzeko.

Ibilbide luzeagoa du 2008tik UBren eta Santander Bankuaren artean sinatutako Ekimen Ekintzailearen Katedrak (*Cátedra de Iniciativa Emprendedora*). Bere helburua da «Unibertsitatean kultura ekintzailea sustatzea, interesa duten ikasleen formakuntza eta prestakuntza hobetzeko era guztietako jarduerak antolatzea eta arlo horretako ikerketa bultzatzea». Are gehiago, hainbat enpresaburuk lotura zuzenak dituzte UBko erabaki politikoetarako organoekin. Izan ere, Veronica Landak *IzquierdaDiario.es* webgunean 2018an argitaratutako ikerketa baten arabera, UBko Gizarte Kontseiluko hamazazpi kideetatik zortzik enpresa pribatuekin eta multinazionalekin harremana zuten, baita hainbat patronalekin ere ^[7].

Kataluniako beste unibertsitate publiko entzutetsu batean, Pompeu Fabran, Gizarte Erantzukizun Korporatiboko Mango Katedra dugu (*Cátedra Mango de Responsabilidad Social Corporativa*), Espainiako Mango ehungintzako multinazionalak finantzatzen duena, hain zuzen ere. Multinazional hori hainbat aldiz salatu dute bere produktuak haurren esplotaziopean edo siriar errefuxiatuak legez kanpo erabiliz ekoizteagatik. Kataluniatik urrunduz, bereziki deigarria da Burger Kingek Extremadurako Unibertsitatean «energia-eraginkortasunaren kontrolerako» finantzatutako katedra, zeinaren hasierako proiektua energia-eraginkortasunari buruz ikertzea zen, bai, baina bere jatetxeetako.

Finantza-enpresen esparrura itzuliz, aipatutako Santander Bankua Espainiako Estatuko unibertsitate publikoekin lotura gehien dituen finantza-erakundeetako bat da, hainbat ikerketa-beka eta dibulgazio akademikoko sail osoak finantzatzen baititu. Adibidez, Madrilgo Complutense Uni-

bertsitateak antolatutako udako eta neguko ikastaroen sistema osoa Ana Botin buru duen bankuaren kontura doa. Gainera, bere web-orrian hainbat beka ematen dituen sistema bat aurki daiteke, eta horiek lortzeko, ikasleak bere datu pribatuak eta akademikoak eman behar dizkio bankuari. Zehazki, Complutense Unibertsitateak Santanderrekin duen kontratuari esker, urtean 5,5 milioi jaso ditzake Madrilgo unibertsitate publikoak, Espainiako Estatuko unibertsitate publikorik handienak.

Hala ere, nazioarteko kapital handien inbertsio nagusia Espainiako unibertsitate pribatu nagusien zuzeneko erosketa eta kontrolean datza oraindik ere. Izan ere, horietan zuzeneko kontrola izan dezakete, inolako estatu-trabarik gabe. 2019an, Londresen egoitza zuten bi inbertsio-funtsek unibertsitate pribatu bana erosi zuten Madrilen. Pemira inbertsio-funtsak Europako Unibertsitatea bereganatu zuen 770 milioi euroren truke urte amaieran. Bestalde, CVC Capital Partnersek 1.100 milioiren truke itxi zuen Alfontso X.a Jakituna Unibertsitatearen (UAX) transferentzia.

Unibertsitate pribatuen zuzeneko erosketa eta influentzia-kontrol hori unibertsitate publikoaren zeharkako pribatizazio-modu bat ere bada, unibertsitate horiek erraztu egiten baitiete ikasleei soldatapeko lanaren mundurako sarbidea, unibertsitateak finantzatzen dituzten enpresen zuzeneko kontaktuen bidez. Izan ere, Unibertsitate Sistemaren Behatokiaren (OSU) arabera, 2011 eta 2017 artean unibertsitate pribatuek eskainitako gradu-sorta % 51 handitu zen, eta publikoena, berriz, % 11 baino ez ^[8].

Unibertsitate pribatuen zuzeneko erosketa eta influentzia-kontrol hori unibertsitate publikoaren zeharkako pribatizazio-modu bat ere bada, unibertsitate horiek erraztu egiten baitiete ikasleei soldatapeko lanaren mundurako sarbidea, unibertsitateak finantzatzen dituzten enpresen zuzeneko kontaktuen bidez

EHU-RI ERASOA

Ikerketari amaiera Euskal Herrian emanez, erreportaje honek euskal lurraldeko unibertsitate publiko nagusia, EHU, izango du aztergai. Azken hori izanik ikasle eta finantziazio gehien behar duena, Euskal Herriko erreferentziazko unibertsitate publikoa bihurtu baita. Dena den, azterketa bera egin liteke Nafarroako Unibertsitate Publikoaren (NUP) inguruan, bere fundazio korporatiboan 50 enpresa pribatuk baino gehiagok, lokal zein multinazionalak, parte hartzen baitute. Horien artean La Caixa bankua edo Volkswagen automobil-enpresa nabarmentzen dira.

EHUra itzuliz, ikerketa honetan deskribatutako joera globala Euskal Autonomia Erkidegoko hiru lurraldeetako unibertsitate publikoari ere atxikitzen zaiola ikusten dugu, ikasturte hasierako ekitaldietan azken bi errektoreek urtero esaten dituzten hitzen bidez. 2019ko ikasturtearen hasieran, Nekane Balluerka EHUko errektoreak

EHUk ere ez dio ihes egiten ikerketara osoan deskribatu dugun ereduari, euskal unibertsitate publikoaren kasuan Confebasketik, euskal patronalak, zuzenean kontrolatutako katedra bat baitu

finantzaketa pribatu gehiagoren beharra aldarrikatu zuen. «Ikuspegi horretatik, unibertsitate publikoa garatzeko, zentzu guztia dauka sektore pribatuko baliabideak ere biltzeak, zerbitzuen edo transferentzia-kontratuen bitartez, horrek Unibertsitatearen independentzia inolaz ere baldintzatu gabe», azaldu zuen Balluerkak. Ez zuen argitu, ordea, inplikazioa eskatzen zien burgesiaren agenteekin batera unibertsitatearen independentzia nola bermatuko zen, hau kapitalismoaren oinarritzko legeen aurkakoa izanik.

Egungo errektoreak, Eva Ferreirak, 2021eko apirileko elkarrizketa batean, ekarpen pribatuak onartzen dituen finantzaketa publikoaren eredua defendatu zuen, eta kanpo-funtsak nabarmen handitzearen alde egin zuen; hori guztia, EHU ikerketara-funtsen nazioarteko lehian posizio hobean kokatzeko helburuarekin. Horrek agerian uzten du unibertsitate publikoak finantza-kapitalaren nazioarteko zirkuituetan integratzeko duen premia larria. Zirkuitu horiek erabakiko dituzte, epe luzera, Unibertsitatearen biziraupena eta etorkizuna, Unibertsitateak gero eta larriagoa den lehia kapitalista globaleko testuinguruan iraun nahi badu.

Joera horien frogak EHUk eta sektoreko 39 enpresa pribatuk bultzatutako fabrikazio aurreratuko aeronautikako zentroa da, 2017tik Zamudioko Bizkaiko Parke Teknologikoan kokatua

dagoena. Proiektuak 16 milioi euroko inbertsioa jaso du guztira finantzaketa publiko-pribatuan, sektoreko ITP Aero, WEC Taldea eta Danobat makina-erremintaren euskal kooperatiba enpresen ekarpenekin, besteak beste. Proiektu horren bidez, EHU aeronautikarekin lotutako prozesu industrialak ikertzen ari da, eta emaitzak zuzenean transferitzen dizkio proiektua finantzatzen ari den industriari. Zenbait korporazioen agindupeko ezagutzaren pribatizazioaren adibide garbia da hori.

Katedrei dagokienez, EHUk ere ez dio ihes egiten ikerketara osoan deskribatu dugun ereduari, euskal unibertsitate publikoaren kasuan Confebasketik, euskal patronalak, zuzenean kontrolatutako katedra bat baitu. Lan Harremanen Eredu Berria garatzeko Confebask Katedra izen ofizialtzat duenak, Sarrikoko Ekonomia eta Enpresa Fakultatean du egoitza, eta, bertan, «lan-harremanen eredu berriari buruzko gogoeta egitea da helburua, XXI. mendeko lehiakortasun-testuingurura erabat egokitutako lan-harreman moderno eta kolaboratiboak eratzeko eta sustatzeko bidean aurrera egiteko». Burgesiaren hizkuntzan, lan-harremanak malgutzea eta langileak batzen dituen erresistentzia-marko edo esparru sindikal oro suntsitzea besterik ez dena, lan-baldintzak negoziatzerakoan enpresaburuaren eta langilearen arteko harreman indibidualak inposatzeko.

EHUk katedra horren bidez euskal patronalari eskaintzen dizkion aukeren artean, euskal enpresariaren konfederazioak graduko praktikak eskaini diezazkieke katedrak berak hautatutako ikasleei. Gainera, patronalak bere interesei egokitutako gradu eta master amaierako lanei bekak ematen dizkie eta Ekonomia edo Enpresa graduatan emandako curriculumean eta irakasgaietan eragina dauka. EHUren parte den katedra horren zuzendaria Jon Bilbao da, Confebasketik Lan eta Lege arloko zuzendaria.

Aipatutako guztia EHUk bere barne-langileen lan-baldintzak pribatizatzen eta debaluatzen ari den testuinguru batean gertatzen da, azpikontratak erabiliz edo lan-plantillak zuzenean murriztuz. Horri dagokionez, Unibertsitateko garbitzaileen adibide paradigmatikoa dugu; izan ere, nahiz eta euskal unibertsitate publikoa Eusko Jaurlaritzaren zuzeneko aginte politikoaren pean egon, unibertsitate-instituzioak hainbat enpresaren bidez azpikontratatzeko dituzten garbitzaileak. Horrek esan nahi du garbitzaileek (nabarmenki feminizatutako sektorea) Eusko Jaurlaritzaren beste zerbitzu batzuetako garbitzaileek baino % 13 gutxiago kobratzen dutela, edo sektoreko % 40ek lanaldi partzialak eta, beraz, soldata partzialak dituztela. Beharbada, lotura estua du te Confebasketik lan-harreman berriei buruz ematen duen katedrak eta EHUk

M24
(WATSON GEBARA)

Azken urteotan, EHUko ingeniari-tza- eskolek armagintza industriari parte hartzen duten hainbat enpresarekin hitzarmenak eta lankidetzak dituztela ezagutzera eman da

bere barneko langileei ezartzen dizkien lan-baldintzek.

Hori gutxi balitz, beharbada enpresa pribatuekin egindako lankidetzak kasurik agerikoena arma-ikerketaren esparruan gertatzen da. Azken urteotan, EHUko ingeniari-tza-eskolek armagintza industriari parte hartzen duten hainbat enpresarekin hitzarmenak eta lankidetzak dituztela ezagutzera eman da, ikerketarako eta ikasleek praktikak egin ahal izateko, hala nola Sener edo ITP enpresekin. Azken horrek, Josep Pique PPko ministro ohia buru duela, pieza ezberdinak ekoizten ditu Saudi Arabiako armadako ehiza-hegazkinentzat. Petromonarkiako armadak zortzi urte baino gehiago daramatza hegazkin horiekin Yemengo biztanleria zibila bonbardatzen.

Gainera, EHU Espainiako Plataforma Teknologiko Aeroespazialarekin elkarlanean ari da, Gobernu Kontseiluak 2017ko urtarrilaren 26an onartutako akordio baten ondorioz. Plataforma horretako kideen artean TEDAE (arma-enpresen patronala), INTA (Defentsa Ministerioaren ikerketa-erakundea), DGAM (Defentsa Ministerioako Armamentu eta Materialaren Zuzendaritza Nagusia) eta ekoizpen militarrean diharduten hainbat enpresa aurki daitezke. Berririo ere, hainbat arma-enpresa pribatuk –diru-lagun-

tzei dagokienez industria militarra Estatuak nabarmenki babesten duen arren– Unibertsitatean sartzeko eta ikasleek suntsipenezko industriari buruz duten ezagutza baldintzatu ahal izateko ^[9].

ONDORIOAK

Enpresa pribatuek unibertsitate publikoetan gero eta erosoago egoteko edo kontrol zuzen handiagoa izateko joeraren errepaso labur honetatik hainbat ondorio politiko atera daitezke. Lehendabizikoa, eta bistakoena dena, gaur egun zaila dela unibertsitate publikoaren eta pribatuaren arteko bereizketa argi bat egitea; izan ere, kapital pribatua unibertsitate publikoan hain integratuta egonda, zaila da pentsatzea Kapitalaren interesekiko independentea den eta gizarte osoaren zerbitzura dagoen organo gisa jarduten duela.

Kapital pribatuak zuzenean kontrolatzen ditu unibertsitate pribatuak, baina ez da kasualitatea unibertsitate publikoko arloak ere gero eta gehiago kontrolatzea. Nire ustez, bi arrazoiengatik gertatzen da hori: batetik, estatu kapitalista ez delako inoiz erakunde neutroa izan, eta bere asmoak klase kapitalista osoari lotuta egon direlako, zeinari koiunturaren arabera bere organoen zuzeneko kontrol handiagoa

ahalbidetzen dion; bestetik, gaur egungo krisi kapitalistaren garaian, eta are gehiago produktibitate txikiko estatu oso defizitarioetan, Espainian kasu, estatuko administrazio ezberdinei ezinezkoa egiten zaielako gizarte-gastua (besteak beste, unibertsitate-gastua) ordaintzen jarraitzea. Horregatik, kostuak murrizteko, modu are zuzenagoan irekitzen dizkiote atea kapital pribatuari.

Azken hau areagotzen jarraituko duen joera da. Beraz, inoiz baino premia handiagoa du unibertsitate publikoak defendatzeko estrategia politiko osoa birplanteatzeak, unibertsitate publikoak babestu beharreko gizarte-ondasun neutrotzat ulertuta. Izan ere, unibertsitate publikoan langile klasearen interesak defendatzeko unea da, eta ez Estatuaren berezko hezkuntza-eredu instituzional burgesa. Hemen aurkeztutako datu guztiek garai batean langile klaseko sektoreentzat askatasun politiko eta akademikoen zenbait kuoten gotorlekua izan zirenak desagertzeko joera ikusteko balio dute, hain zuzen ere. Estrategia sozialistak hezkuntza sozialistaren ereduaren garapenari erreparatu beharko dio, eta hori gaur egun desagertzen bidean dagoen unibertsitate publikoko langile klaseko sektoreen defentsaren eskutik dator. ●

OHARRAK

1 Ikuspegi marxistatik hezkuntzaren soziologian gehiago sakontzeko, gaiari buruzko Mariano Fernández Enguitaren bi lan klasikoak gomendatzen ditut (egilearen zenbait postulatu ideologiko kritikoki behatuz gero, gaiari buruz irakurtzen hasteko aproposak izan daitezke): *Marxismo y sociología de la educación*, 1986, Akal, Madril; *Trabajo, escuela e ideología*, 1985, Akal, Madril.

2 «Futuros objetivos precisos de los sistemas educativos» [COM (2001) 59 final] izeneko informeaz ari gara; kontsultatzeak merezi du, gaur egun Europako hezkuntza sisteman orokorrean oraindik ere irauten duten joerak ulertzeko.

3 Evans, G.R. (2001): «The Integrity of UK Academic Research under Commercial Threat», *Science as Culture*, 10 (1), 97-111 orr.

4 Klein, N. (2002): *No logo. El poder de las marcas*, Bartzelona, Paidós, 122-123 orr.

5 El Sacapuntas (2020): «El ministro Castells: el tecnócrata hippie y su plan neoliberal para desmontar la Universidad pública», *El Salto*, maiatzaren 28a. Online eskuragarri.

6 Zientzia aktuariala metodo matematikoak eta estatistikoak aplikatzen dituen diziplina da, aseguruetan, finantzetan eta beste industria batzuetan arriskua ebaluatzeko.

7 Landa, V. (2018): «¿Quién gobierna en la Universitat de Barcelona?», *IzquierdaDiario.es*, urtarrilaren 24a. Online eskuragai.

8 Sacristán, V. (2017): «¿Quién financia la universidad?», *Observatorio Sistema Universitario OSU*. Online eskuragarri.

9 Gasteizkoak.org (2017): «La UPV/EHU cada vez más activa en la industria militar vasca y el militarismo (y el cuajo del lehendakari)», *Viento Sur*, irailaren 22a. Online eskuragarri.

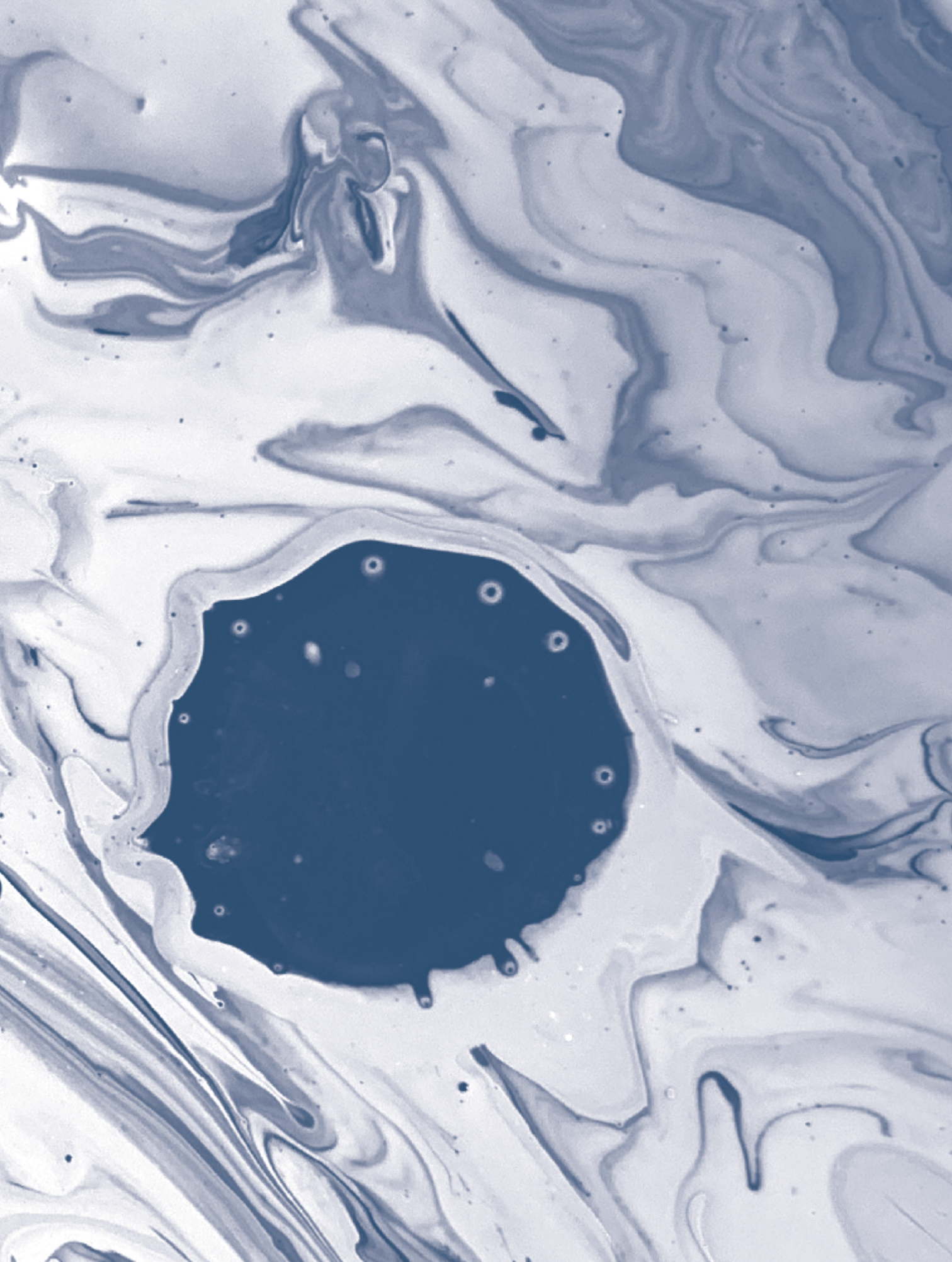
KOLABORAZIOA

Hezkuntzaren masa izaera galbidean

42

Testua

Naiale Garin

Azken hamarkadetan, krisi kapitalistaren azeleratzearekin batera, langile klasearen bizi baldintzak okerragotu dira. Burgesiak, bere Kapitalaren metaketa geldotzen doala ikusirik, esplotazioa are gehiago gogortu du galdutako irabaziak berreskuratu nahian. Zentzu horretan, Kapitalaren metaketarako ezintasunak horretarako neurrien gogortzea ekarri du. Ofentsiba kapitalista horren adierazle dira gaur egun nagusi diren prekaritatea, langabezia eta murrizketak. Era berean, Ongizate Estatuaren desagertpena da, besteak beste, ondorioetako bat.

Krisi garaian sektore publikoak jasaten dituen murrizketa bortitzak medio, sektore horien errentagarritasuna sartzen da jokoan. Nola egin genezake ahalik eta kostu txikienarekin orduan eta etekin handiagoa lortzeko?

Ziklo ekonomikoaren edo kapital-metaketaren behar tekniko-produktiboen metamorfosia dugu erantzuna. Etorkizuna izango den horren aurrekariak martxan jartzen. Horren aurrean, gizartean motore funtzioa betetzen duen hezkuntza burgesa ere etengabeko aldaketa estrukturalak bizitzen ari da, Kapitalaren beharretara egokitzeko moldatzen, erreformatzen. Elite ekonomikoek gidatuko duten eta politikari profesionalek egikarituko duten prozesuan sakontzen.

Zeintzuk dira, ordea, transformazio prozesu horren ondorioz ditugun txanponaren bi aurpegiak?

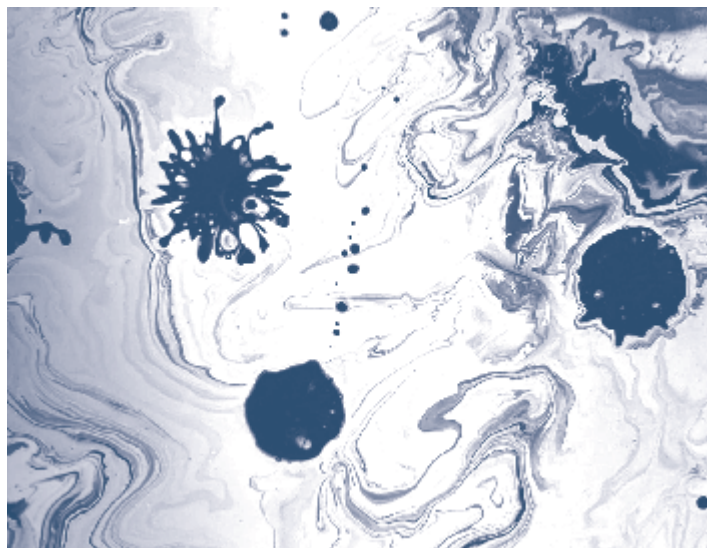
Bada, hezkuntzaren elitizazio prozesua, eta horretatik bereizi ezin den ikasle langilearen hezkuntzarako sarbidearen ukazioa.

Beste hitz batzuetan esanda, hezkuntza gizarteko geruza geroz eta txikiago baten esku gelditzera bidean doa eta bere modernizazioaren atzean ezkututzen den egia elitizazio prozesuan ardazten da. Langile klasearen kanporaketan.

Finean, hezkuntzaren elitizazio prozesua gizartearen pobretze orokortuaren aurpegi bat gehiago da. Soldataren jaitsiera eta bizitzaren garestitzea lerroburu diren garaiotan langile klasearen bizi baldintzak geroz eta kaskarragoak dira, hezkuntza prozesua bere beharretara egokitzen ez delarik. Geroz eta gutxiago duen ikasle horrek, geroz eta gehiago ordaindu behar du bere ikasketa prozesua aurrera ateratzeko, bien bitartean, langabezia edo lan prekarioz jositako etorkizun iluna esperoan izanik.

Aipatutako kanporaketa, beraz, ezin dugu taseen edo matrikulazioaren kostuek betetzen duten iragazki paperean zentratu, baizik eta hezkuntzak proletariotzaren bizirauteko berehalako interesei aurre egiteko duen ezgaitasunean.

Gizartean motore funtzioa betetzen duen hezkuntza burgesa ere etengabeko aldaketa estrukturalak bizitzen ari da, Kapitalaren beharretara egokitzeko moldatzen, erreformatzen

Hezkuntza gizarteko geruza geroz eta txikiago baten esku gelditzera bidean doa eta bere modernizazioaren atzean ezkututzen den egia elitizazio prozesuan ardazten da; langile klasearen kanporaketan

Eliteengandik eliteentzako unibertsitate eredu batera bidean, Unibertsitateak eta horrek ezartzen dituen baldintza sozioekonomikoek, galbidera darama haren masa izaera

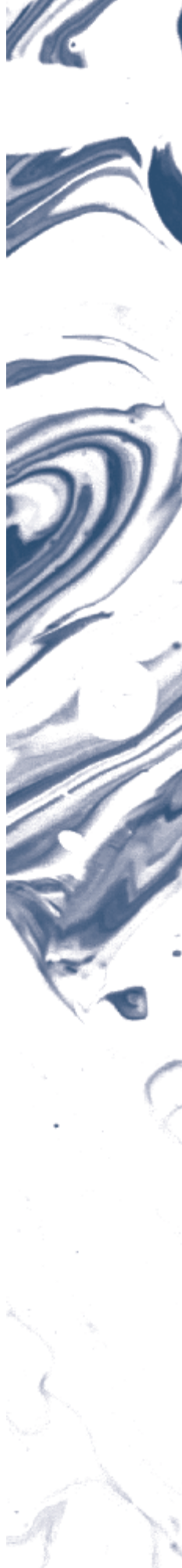
Unibertsitatea dugu esandakoaren lagin ageriena. Izan ere, urtez urte matrikulatzen diren ikasle berrien kopurua aztertzea besterik ez dago aipatzen ari garen kanporaketa zifrak ikusteko. Ikasturte hasierako albisteek aurreko ikasturtearekin alderatutako matrikulazioaren gorakadaz hitz egiten digute. Zer ezkutatzen da, ordea, zifra horien atzean?

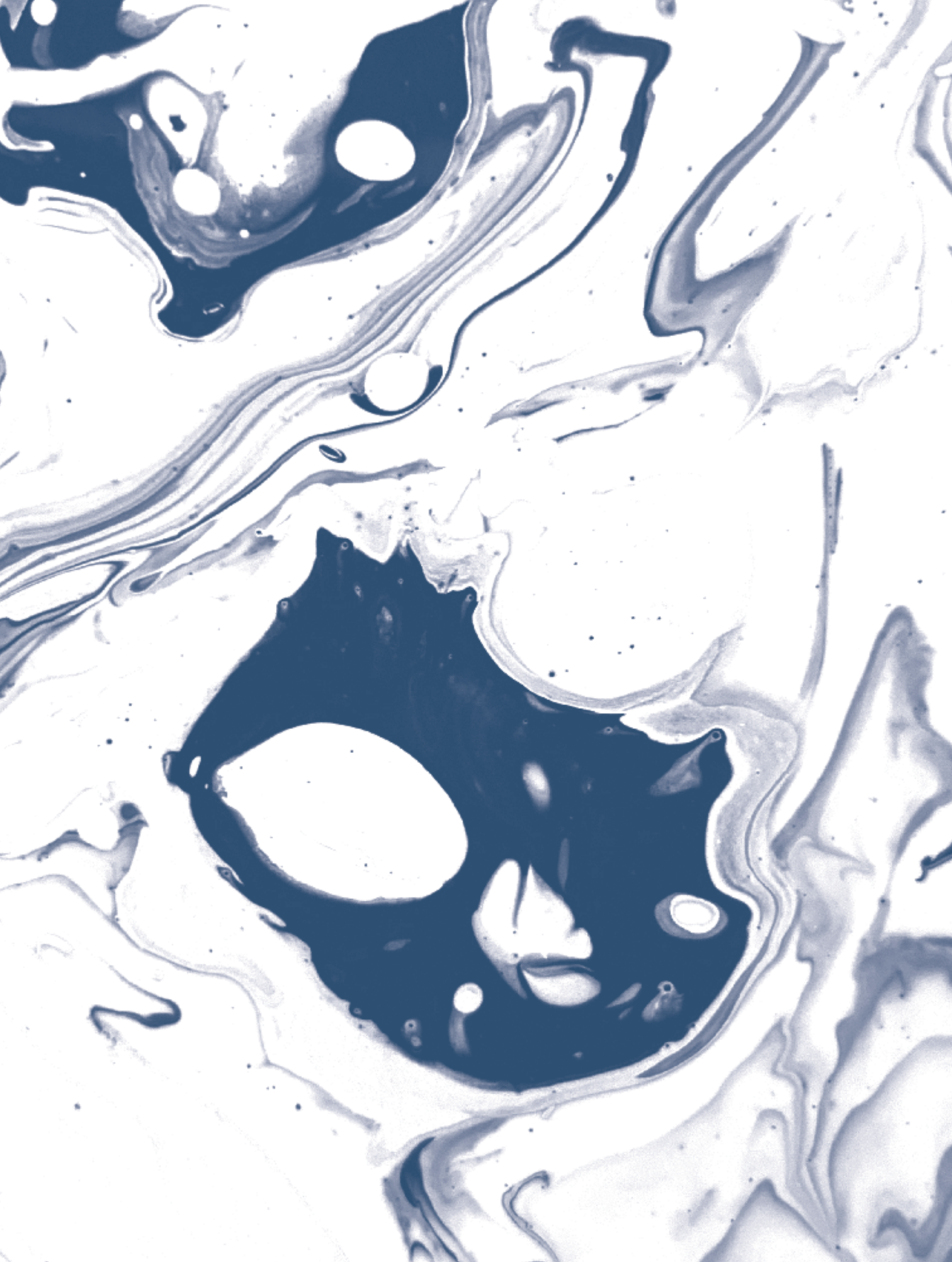
Urtetik urtera igotzen den matrikulazio kopurua aurreko ikasturtean izandako igoerarekin alderatuz baxuagoa da. Hau da, urtez urte matrikulazioa hazten doan arren, urtetik urtera hazkuntza txikituz doa. Joera horrek jarraituz gero, hazkuntzaren malda negatibo bilakatuko da, urtez urteko matrikulazio tasa zuzenean baxuagoa izatera pasatu arte.

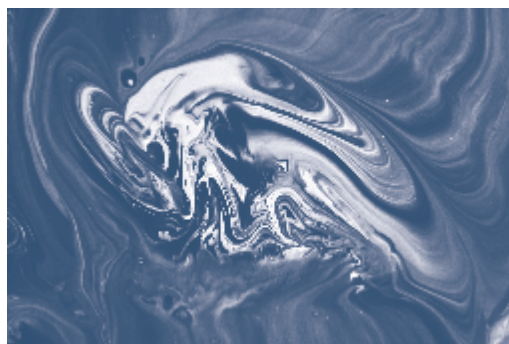
Zergatik da, baina, Unibertsitatea esandako horren guztiaren lagin argia?

Proletarizazio prozesu baten erdian muga sozioekonomiko agerikoak ezartzen dituen tresna delako. Graduon matrikulazioaren prezioek irisgarritasuna galdu dute gehiengoaren artean. Berau aurrera ateratzeko zailtasun handienak dituztenak (ikasketak aurrera ateratzeko lan prekarioak egitera behartuta dauden horiek) bigarren matrikulazioen prezioekin itoak dira. Hori gutxi ez eta ohiko gradu batek, jarraipena emango dion masterrik gabe, geroz eta pisu gutxiago dauka biharko egunean lan mundura txertatua izateko aukeren balantzan. Masterren prezioak (graduakoenen bikoitza edo altuagoak) geruza are finago baten esku daude. Horri guztiari beste hainbat elementu gehitu behar zaizkio. Izan ere, errealitate hori guztia, urte luzetako inbertsio handi bat da egunean bizi den horrentzat, inbertsiotik baino apustutik gehiago duen auzi bat. Etorkizunak emandakoa jasotzeko geroz eta zailtasun handiagoak erakusten ditu. Eta horra hor tamaina txikieneko poroen iragazpapeira. Unibertsitateak ez ditu geroz eta zabalagoa den gizarteko geruzaren beharrak asetzen. Geroz eta gutxiagoren eskura egon bakarrik ez eta geroz eta gutxiagok zabaltzen baitizkio eskuak. Eliteengandik eliteentzako unibertsitate eredu batera bidean, Unibertsitateak eta horrek ezartzen dituen baldintza sozioekonomikoek, galbidera darama haren masa izaera. Proletalgoa Unibertsitatetik kanporatua izaten ari da.

Hala ere, auzi horren guztiaren atzean bada zukutu beharreko hezkuntzaren beste aspektu bat; Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza. Ziklo horretan kanporatzea eta horrek hartzen dituen formak ez dira hain agerikoak izaten. Horren adierazpen argiena ikasleen % 16k eskola uztea da, baina bestelako formak ere baditu.

Testuinguru honetan klase partikularrek aukera bat izateari utzi diote. Ez dira zailtasunak dituzten ikasleen errefortzu klaseak, ikasleriak ikasketa prozesuarekin aurrera egiteko oinarritzko bitartekoa baizik

Ziklo horretan hezkuntza prozesuaren eta ikasleriaren artean gertatzen den urruntasun eta deskonexio maila geroz eta handiagoa da. Ikasleak bere etorkizuna ezin irudikatu eta motibazioa handitzeko zeri eutsi ez dakiela egiten du aurrera. Horri aurre egiteko hezkuntza sistemak mekanismo koertzitiboen bitartez inposizioz eta bortxaz «mantentzen» du ordena. Hau da, hezkuntza sistemak ikasleriaren interesa pizteko duen ezgaitasuna zigor forman konpentsatzen du. Desatxikimendua atxikimendu bilakatzetik urrun inposizio bitartez eusten da.

Eskolek eta horietan aplikatzen den eredu pedagogikoak lan merkatuaren beharrei erantzuten diete, diziplinamendu laboraletik hasita ikasleak jasotzen duen edukiraino. Ikasleek duten lan kargak eta presioak antsietate maila altuak eragiten dituzte, eduki guztia ulertu gabe irenstera behartuta daude. Bien bitartean ezarritako ordena urratzen duen ekintza oro ikaslearen borondatean (edo borondate faltan), utzikieran eta arduragabekieran oinarritzen dute.

Ordenaren ezarpenerako mekanismo adierazgarriak dira kontrola eta autoritarismoa. Hona-koek ideologia burgesa transmititu eta gizarte kapitalista betikotzeko aukera ematen dute. Hortaz, harreman sozial kapitalistaren erreprodukzioarako funtsezko mekanismoa dela esan dezakegu, urtez urte eta belaunaldiz belaunaldi betikotzea helburu duena.

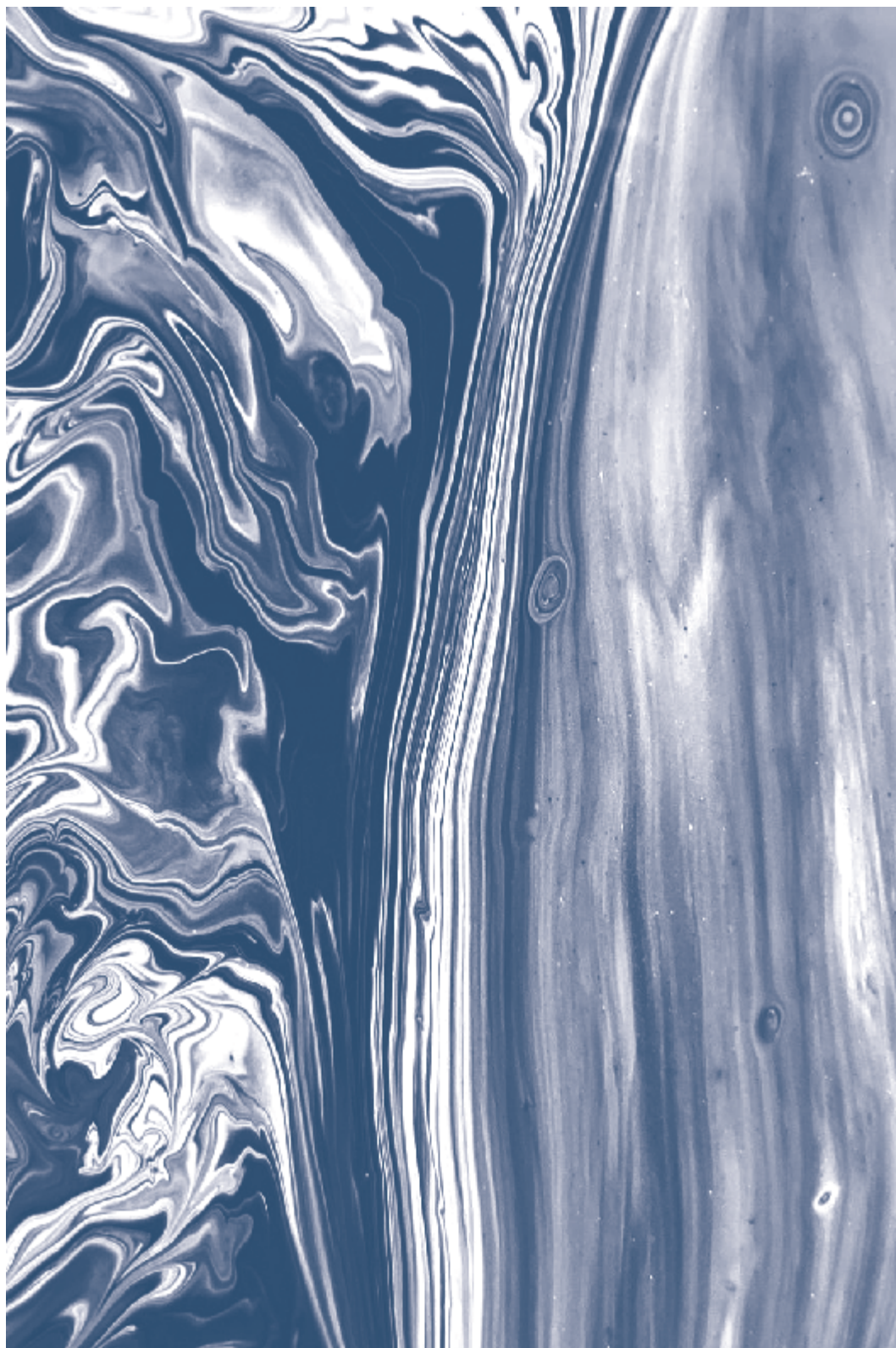
Egun ikasketa prozesuarekin aurrera egiteko familien egoera ekonomikoa oinarritzko bermea da, eta proletalgoaren erosteko ahalmenaren galerak ondorio zuzenak ditu hezkuntza prozesuaren baldintza materialetan, horiek erabat baldintzatzen dituelako

Neurri horiek bikaintasuna lortzeko beharrek in justifikatzen diren arren, arazo estrukturalari erroko erantzuna ez emateak arazoa epe luzean areagotzea ekartzen du. Horra hor zigor legeen eta diziplina mekanismoen atzeko paradoxa. Horien bitartez ikasleen jarreraren eta erabakien gaineko kontrola lortu badute ere, ez dago urrunegi joan beharrik ikasleen oinarritzko askatasunen bortxak, hezkuntza prozesuaren eta ikasleriaren artean are handiagoa den distantzia sortzen duela ikusteko. Finean, arazoa betikotu eta inposatutako eredu horren baitan sartzen ez den ikasle oro ikasketa prozesutik baztertua izatea eragiten duena.

Errealitate berdinarekin beste adierazpen bat da klase partikularrena. Testuinguru honetan klase partikularrek aukera bat izateari utzi diote. Ez dira zailtasunak dituzten ikasleen errefortzu klaseak, ikasleriak ikasketa prozesuarekin aurrera egiteko oinarritzko bitartekoa baizik. Esanguratsuak dira oso gai horren bueltan Ikasle Abertzaleak egindako inkesten bitartez lortutako datuak, kasu konkretu eta isolatuak izatetik urrun joera orokortua dela adierazten dutelako. Izan ere, ikasleen % 67,15ek noizbait klase partikularretara joan behar izan dute, hau da, ikasleen ia hiru laurdenek. Eta ikasturte honetako datuei erreparatuta % 47,88k klase partikularrak jasotzen dituzte, ikasleriaren erdiak, alegia. Datu horiei jarraiki *Euteri.com* hezkuntza plataformak argitaratu zuen Espainiako Estatuan ikasleen % 44ek jasotzen zituztela.

Baina familia guztien gaitasun ekonomikoa ez da berdina eta sektore batek ez du klase partikularrak ordaintzeko adina baliabide. Izan ere, batez beste 700 euroko gastu bat dakarte. Beraz, klase partikularrak segregazio tresna gisa funtzionatzen dute. Aipatutako errealitatearen baitan, gaitasun ekonomikoa duten familien seme-alabek bakarrik egin ahal baitiete aurre aipatutako oztopo horiei. Egun ikasketa prozesuarekin aurrera egiteko familien egoera ekonomikoa oinarritzko bermea da, eta proletalgoaren erosteko ahalmenaren galerak ondorio zuzenak ditu hezkuntza prozesuaren baldintza materialetan, haoriek erabat baldintzatzen dituelako.

Auzi ekonomikoa, ordea, ez da klase partikularren ordainketara mugatzen, bere testuinguru orokorrari erreparatu behar diogu. Egun badirudi seme-alabak hezkuntza publikoan matrikultatzea lan erraza dela. Publiko izenak, ordea, ez du inondik inora ikasle sektore guztien hezkuntzarako sarbidea ahalbidetzen. INEK (*Instituto Nacional de Estadística*) aurkeztutako datuei erreparatuta hezkuntza publikoan ikasle batek batez beste 664 euroko gastuak ditu. Hau da, kuotak ordaindu behar ez izateak ez du esan nahi eskuliburuak, garraioa, *chromebook*ak, ikas-materiala, txangoak eta beste-lakoak ordaindu behar ez direnik. Familiek beren seme-alaben hezkuntza gastuan egin beharreko inbertsioak joera gorakorra izan du. 2004. urtetik ia % 50 igo da familiek inbertitu beharreko kantidadea, eta honakoa hezkuntzaren finantziazio publiko murritzten ari den testuinguru batean kokatu behar dugu. Espainiako Gobernuak adierazten duenaren arabera 2010. urtean Espainiak hezkuntzan 53.099 euro inbertitu zituen eta 2019an, berriz, 53.053 euro. Europar Batasuneko beste herrialdeekin konparatuta, Espainia da funts publikoetatik derrigorrezko hezkuntzari diru gutxien bideratzen diona.

Ikasle proletarizatuenak formakuntza maila ez kualifikatu batera kondenatzen dira eta, ondorioz, bizitza proletario batera

Geroz eta gutxiagoren eskutan gelditzen ari den hezkuntza sistemaren gaineko eztabaida erreala ez dago hitzarmen eta lege proposamenen ñabarduran, egungo ereduaren gaindipenean baizik

Finean, hezkuntza prozesua kostu ekonomiko handia da familientzat eta askok ez du nahikoa gaitasun horri aurre egiteko. Ikastetxeetako ikasleen parte-hartzea nabarmen baldintzatua dago bakoitzaren ezaugarri eta irizpideen bitartez. Horrela ikasleak familien egoera sozioekonomikoaren arabera sailkatzen dira. Horrek langile klasearen hezkuntzarako sarbidea mugatzen du, baita sektore bat kanporatu ere. Izan ere, maila sozioekonomiko baxuko ikasleak kalitate baxuko ikasketetara bideratuak izaten dira, ikastetxe konkretu batzuetan batuz eta horiek ghetto bihurtuz. Ikasketen emaitzak errealitate hori argi islatzen dute: goi mailako ikasketak dituzten gurasoen seme-alaben artean % 3,6koa da eskola uztea. Lehen mailako ikasketak dituztenen edo ikasketarik ez dutenen kasuan, ordea, % 39,2koa da, Hezkuntza Adierazleen Estatuko Sistema (*Sistema Estatal de Indicadores de la Educación*) delakoaren arabera. Errepikapen tasekin egoera berdina erreproduzitzen da. *Evolución sociodemográfica del alumnado en Euskadi* ikerketak biltzen dituen datuen arabera A eta B eredu publikoetan ia % 50era iristen da, pribatuan % 16an

kokatzen den bitartean. D eredu publikoan % 19koa da, pribatuan % 7an kokatzen den bitartean. Formakuntza maila ezberdinek iragazki sozialerako funtzioa dute. Ikasle proletarizatuenak formakuntza maila ez kualifikatu batera kondenatzen dira eta, ondorioz, bizitza proletario batera.

Auziaren izaera estrukturala identifikatzeak eta seinalatzeak berebiziko garrantzia hartzen du erreformisten zirkuan. Geroz eta gutxiagoren eskutan gelditzen ari den hezkuntza sistemaren gaineko eztabaida erreala ez dago hitzarmen eta lege proposamenen ñabarduran, egungo ereduaren gaindipenean baizik.

Esandako guztiak norabide bat elikatzen du, hezkuntza elitizazioarena, zeinaren ondorioz proletalgora hezkuntza prozesutik kanporatua izaten ari den. Erreformen bitartez blindatutako norabidea, legeen inposizioz egikarituta. Horren aurrean, arazoan betikotzea ahalbidetuko duten adierazpen oro borrokatu eta egungo ereduaren gaindipena ahalbidetuko duen hezkuntza sistema sozialistaren erakuntzari ekin behar diogu. ●

Errepresioa hezkuntza esparruan: azken urteetako kronika

Testua — **Mattin Aranburu**

Irudia — **Ikasle Abertzaleak**

Batak bestea dakar: langileriaren antolakuntza politiko independentea dagoen tokian errepresioa dago. Azken urteetan, Euskal Herrian, antolakuntza politiko iraultzailearen zabalkunderako espazio izan dira campus eta institutuak. Esan daiteke, akaso, egun Mugimendu Sozialista gisa ezagutzen dugunaren ernamuina ere hezkuntza esparruan hazi dela. Bide hori, ordea, errepresioak kateatutako bidea izan da, ezin bestela.

Euskal Herriko heziguneetan errepresioak hartu duen formaren errepaso bat da erreportaje hau. Aztergai dugun errepresioaren izaeraz eta hezkuntzan hartzen duen formaz ari da testua. Era berean, errepresio kasu konkretuen zerrendak lehen zatia ilustratzea du xede. Argitu behar da hemen emango den errepresioaren inguruko ezaugarritzea ez dela kontzeptualizazio bukatu batean oinarritzen. Izan ere, gertatutako esperientzia konkretuetan oinarritzen da, eta egiteke dagoen kontzeptualizazio horretan ekarpen bat izatea du xede, gehienez ere.

ERREPRESIOA

Errepresioaren gaiari heltzeko, auzia klase terminotan kokatuko dugu. Horregatik, errepresioa errepresio dela esateko, ez diogu biolentzia mailari erreparatuko, biolentzia maila batetik gorakoa ez dugu errepresiotzat joko automatikoki. Klase terminotan kokatu behar dugu, erreprimitzen dena langileriaren antolakuntza independentea baita, potentzial komunista duten adierazpenak, eta errepresioa, horien aurkako eraso sistematikoa.

Hainbat dira gaur eta hemen errepresioaz aritzeko kontuan izan beharreko elementuak. Horietako bi dira aurrean dugun proletarizazio prozesua eta atzean utzi dugun ziklo politikoa, Euskal Nazio Askapen Mugimendua-ren porrotarekin itxi dena.

Aurrera begira, egungo eta datozen urteetako errepresioaren forma eta intentsitatea metaketa krisi kapitalistari lotutako ofentsiba politikoak determinatuko du. Proletarizazio prozesu bat da krisi horren emaitza. Motzean, bizi-baldintzen okerragotze zabal bat eta horri lotutako kontrol sozialaren areagotzea eta errepresioa bizitzen ari gara. Joera hori zorroztea espero dezakegu datozen urteetan eta, nola ez, hezkuntza esparruan eragina izango du horrek.

Klase terminotan kokatu behar dugu, erreprimitzen dena langileriaren antolakuntza independentea baita, potentzial komunista duten adierazpenak, eta errepresioa, horien aurkako eraso sistematikoa.

Bestalde, beharrezkoa da azken urteak ziklo politiko baten amaieran eta beste baten hasieran kokatzea. Izan ere, ixten ari den ziklo politikoan errepresioaren eta horri erantzuteko hamarkadetan eraikitako aparatatu juridikoaren nolakotasunak eragin nabaria izan baitu, eta izaten jarraitzen du, gaur egun ere. Aldiro, Estatua egokien zaizkion elementuez baliatzen da errepresioa gauzatzeko, eta ENAMen urtetako borrokaren ostean tresneria juridiko polizial erraldoi bat geratu da.

Pentsatzekoa da epe labur-ertainean kontrol zorrotzak eta langileriaren antolakuntza independentearen ahuleziak oraingoz ahalbidetzen duten intentsitate baxuko errepresioa izango dela nagusi gurean. Horrek, ordea, ez du esan nahi atzeguardian intentsitate handiko errepresio baterako baliabide teknologiko, juridiko eta kulturalak indartzen ari ez denik burgesia. Horregatik, beharrezkoa da gaurtik hasita eskubide politikoen aldeko eta errepresioaren aurkako borrokari heltzea, borroka politikorako baldintzak beraiek baitira jokoan daudenak, eta horiek gabe ez baitago deus.

***Beharrezkoa da gaurtik hasita
eskubide politikoaren aldeko
eta errepresioaren aurkako
borrokari heldzea, borroka
politikorako baldintzak beraiek
baitira jokoan daudenak, eta
horiek gabe ez baitago deus***

ERREPRESIOA HEZKUNTZAN

Errepresioak gizarteko esparru ugaritan lur hartzen du. Hezkuntzan hartzen duen forma eta funtzioari bagagozkio, beharrezkoa da hezkuntzak gizarte kapitalistan betetzen duen funtzioa ere kontuan izatea. Garrantzi kultural handiko instituzioa da hezkuntza. Bizi ohitura eta ulermen marko burgesa, kosmobisio oso bat, langile masa handiengan txertatzea du besteak beste helburu. Era berean, langileriaren antolakuntza independentea indartzeko foku bat izan daiteke. Errepresioak foko horiek neutralizatzea du helburu, batetik, eta funtzio kultural garrantzitsua, era berean, bestetik.

Erreprimitzen dena antolakuntza independentea dela onartuta, horrek Euskal Herrian presentzia daukan hezkuntza esparruetako errepresioari erreparatuko diogu. Hortik kanpo geratzen da Lehen Hezkuntza. Ordea, Lehen Hezkuntzan ondorengo etapetako errepresiorako oinarri ideologiko-kultural batzuk ezartzen direla gogoratu behar da, ikasleen otzantzea eta figura autoritarioen aitortza kasu. Etapa horrek, beraz, oinarri konduktual horiek ezartzeko funtzioa izango du errepresioari dagokionez.

Hezkuntzaren barneko azpi-esparruak definitzen jarraituz, funtsezko bereizketa bat da Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzaren eta Unibertsitatearen artekoa. Errepresioak hartzen duen forman ere badira ezaugarri bereiziak bi esparru horiek alderatzean. Eragina dute, besteak beste, bateko eta besteko ikasleen adin tartean, irakasle eta antzeko figura autoritarioekin ikasleek duten harremanak eta bakoitzean militantzia politikoak dituen ezaugarri ezberdinek.

Errepresioa Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzan eta Batxilegoan

Bereizketa orokor batzuk egite aldera, errepresioarekin lotutako lau elementu aipatu ditzakegu Bigarren Hezkuntzan: kontrola, autoritarismoa, oinarritzko eskubide politikoen urraketak eta esku-hartze poliziala.

Errepresioa eta kontrola kontzeptualki lotzea beharrezkoa da. Izan ere, ez dira ordezkatu daitezkeen terminoak. Kontrola errepresioa ahalbidetuko duen baliabidea da, beharrezkoa den unean eraso eraginkortu edo ahalbidetuko duena. Heziguneetara etorrira, kontrolerako bi bide ohikoenak kamerak eta plataforma digitalak dira. INIKA, ALEXIA eta antzeko plataforma digitalen bidez, ikaslearen prozesu akademikoa zeharo digitalizatzen da, eta horrek aukera ugari ematen ditu informazioa biltegiratzeko eta kudeatzeko; berdin irakaslearen oharrak, faltak eta notak gurasoei zuzenean mugikorrera heltzeko edo Microsoft gisako korporazio handiek edukia proposatu eta Big Data elikatzeke. Hezkuntza prozesuaren efizientziaren izenean egin ohi den horrek ikasleen jarraipen totalerako aukera teknologikoak ematen ditu, eta, beraz, baita errepresiorako bidea erraztu ere. Plataforma digitalen bidez prozesu akademikoa kontrolatzen bada, kameren bidez ikasleen mugimendua kontrolatzea lortzen da. Oraindik ere Euskal Herriko institutu guztietan ez egonagatik, azken hamarkadan nabarmen igo da bideozaintza kamerak dituzten ikastetxeen kopurua. Bata zein bestea ikasle mugimenduaren borroka eta mobilizazio ugariaren kausa izan dira.

Autoritarismoak eta antolakuntza politikoaren aurkako jazarpenak indar berezia dute Bigarren Hezkuntzan. Jazarpen hori, askotan, pertsonala izaten da. Ikasleen infantilizazioak, figura autoritarioen indarrak eta figura autoritarioen eta ikasle-gurasoen arteko harreman gertukoak eragin nabarmena dute gisa horretako kasuetan. Hainbat izan dira dinamika politiko bat abiatu eta irakasle-zuzendaritza-gurasoen artean presio jasanezina pairatu duten ikasle militanteak. Izan dira publikoki salatu direnak, Tolosako Orixen 2019an eta aurten Gasteizko Ekialdean, adibidez. Baina, ziur, dozenaka izango dira sona hartu ez duten kasuak, institutuetan militantzia politikora gerturatu den edonork jakingo duenez.

Oinarritzko eskubide politikoen urraketekin biltzeko, grebarako, propaganda egiteko eta orokorrean militantzia politikorako baldintzen aurkako erasoei egin nahi zaie erreferentzia. Hala ba, ikasleek kontrolatu eta kudeatutako gelak ukatzea, kartelak eta pankartak jartzeko debekuak, greba eskubidearen urraketa eta adierazpen politikorako aukera kentzea dira hemen aipatu ditzakegun batzuk. Guztiak ere antolakuntza politiko independenteak indarra hartu dezan trabak dira azken batean.

Esku-hartze poliziala unibertsitate esparruarekin lotuago dagoela pentsatu arren, badira Bigarren Hezkuntzan ere aipatu ditzakegun kasuak, hasi Iruñerrian ohikoa den Espainiako Poliziaren presentziatik eta Bergaran iaz ikasleen mugikorrak miaztera sartu ziren polizietaraino. Argi dago institutuak ere ez direla poliziaren esku-hartzetik kanpoko eremuak.

Errepresioa Unibertsitatean

Bigarren Hezkuntzarekin alderatuta, badira ezberdintasunak. Autoritarismoak erlatiboki pisu gutxiago hartzen badu ere adin kontuak direla medio, esku-hartze poliziala eta oinarritzko eskubide politikoen urraketa are zorrotzagoak direla esan dezakegu.

Unibertsitatean kokatutako langile kontrolpeko espazioak bertan antolakuntza politiko independentea gartzeko bitarteko garrantzitsuak izan dira eta dira egun ere. Azken urteetan Leioako Gune Askea, Gurutze Gorria eta Printza hor daude, baita Gasteizko Ikasle Gela eta berriki albiste izan den Ibaetako Gunea ere. Azken hori, gainera, esanguratsua da antolatze beharrezkoa zuten espazio baten aldeko borrokan poliziak HEFA Fakultetetik kanporatu zituen ikasleei 20.000 eurorainoko isunak jarri dizkietelako.

Era askotako aldarrikapenak egin dira ikasle grebetan, eta ez dira guztiak ikasleen behar eta eskaeretara mugatu. Garbitzaileen grebarekin behin baino gehiagotan bat egitea da horren adibide, haien mobilizazioetan jarrera aktiboa izan baita askotan. Lankidetzaren baina, ahal bezainbeste oztopo jarri dizkio EHUK, Gasteizen 2020/21 ikas-turtean kaleratze arriskuan egon zen ikaslearen kasuak ederki erakusten duenez. Grebako istiluetan parte hartzea leporatuta espediente akademiko bat ireki nahi izan zioten Farmazia Fakultateko ikasle bati ordukoan, eta kaleratzearekin mehatxu egin zioten.

Errepresio poliziala da Unibertsitatean, Bigarren Hezkuntzarekiko alderatuta, zorrotzen den bigarrena. Poliziaren presentzia campusean erabat normalizatzeraren bidean da, segurtasun enpresa pribatuetako zaindariak ez aipatzearren. Poliziaren esku-hartzerako joera areagotu da eta Unibertsitatea poliziarik gabeko gunea zeneko irudia bertan behera geratu da azken urteetan. Zuzeneko esku-hartzeek gain, ordea, izan dira bestelakoak ere. Horren adibide, 2019an Leioako bi militantek hilabetetan jasan zituzten jarraipenak, mehatxuak eta kolaborazio eskaintzak.

Poliziaren presentzia campusean erabat normalizatzeraren bidean da, segurtasun enpresa pribatuetako zaindariak ez aipatzearren

ERREPRESIOA HEZKUNTZAN, 2016-2022

Ondoren bildu dira azken urteetan Euskal Herriko heziguneetan gertatutako zenbait errepresio kasu, baita antolakuntza politikorako baliabideen eta eskubide politikoen aldeko zenbait borroka esanguratsu ere. Aipatu beharra dago egunerokoan jazotzen diren hainbat eta hainbat kasu hemen biltzea ezinezkoa dela, nahiz eta ez duten horregatik garrantzi txikiagoa antolakuntza politikoko independentea oztopatzeari dagokionez.

San Mameseko Fakultatean Herri Unibertsitatea hutsaraztea. 2016ko martxoa

San Mamesen dagoen Bilboko Ingeniaritza Goi Eskola Teknikoan Ertzaintza sartu zen martxoaren 14an eta bertan lo egiteko prestatzen ari ziren 41 ikasleak kaleratu zituen. Itxialdia egin behar zuten hiru egun iraungo zuen Bilboko Herri Unibertsitateen egitarauari jarraituz, baina fakultateko zuzendariak poliziari deitu zion. Desalojatutako 35 ikaslek 25.535 euroko isunak jaso zituzten guztira, *Mozal Legea* oinarri hartuta.

Ikasle greba LOMCEren aurka. 2016ko martxoa

Gasteizen zortzi lagun atxilotu zituen Ertzaintzak LOMCEren aurkako greba egunean. Horietako bat erietxeratu behar izan zuten buruko traumatismoarekin. Iruñean, Foruzaingoa manifestariei oldartu zitzairen, eta lau lagun atzeman zituen. Guztiak adingabeak ziren; desordena publikoak egitea egotzi zieten. Bilbon, berriz, eserialdi bat egin eta lau gazte identifikatu zituen poliziak.

Leioako 6ak aske. 2016ko apirila

Hain zuzen ere, azken hilabeteetan EHUK ikasle mugimenduarekiko indartu zuen errepresioa salatzeke manifestazio batean izan ziren atxilotetak 2016ko apirilaren 26an. *Ikasleon aurkako erasorik ez!* lelopean egindako protestan ikasle mugimenduak bost exijentzia egin zizkion EHUri: 2016ko martxoan Bilboko San Mameseko unibertsitatean atxilotutako ikasleei espediente diziplinariorik ez irekitzea (Herri Unibertsitateko itxialdian atxilotu zituzten San Mamesen); 2016ko martxoan atxilotu zituzten Gasteizko ikasleek aurkako salaketak eta gainontzeko neurriak bertan behera uztea; Leioako ikasle auziperatu baten auzian esku hartzea eta bere egoerari konponbidea bilatzea; EHUra Ertzaintza sartu ez zedin behin betiko neurriak hartzea; eta fakultateetan zeuden indar polizialak kanporatzea. Ikasleak Leioako Erretoretzan sartzen ahalegindu zirenean Ertzaintzak indarrez atera zituen. Sei ikasle atxilotu eta auziperatu zituzten, eta orotara, hamabost ikasle baino gehiago zauritu zituzten ertzainek. Gertatutakoaren harira auziperatutako sei ikasleek *Leioako 6ak aske* dinamika abiatu zuten. Urtetan luzatzen ari da prozesu judiziala eta oraindik ez da epaiketa izan. Agintaritzari men ez egitea, agintaritzaren aurka atentatzea, desordena publikoak eragitea, lesioak eragitea eta iraintzea egotzita, 2019an deklaratu zuen sei kideetan azkenak.

Omenaldia Hernanin. 2016ko urria

Hernaniko Agustín Iturriaga institutuan 2016ko irailean Gudari Eguna-ren harira egindako omenaldia ikertu zuen Espainiako Auzitegi Nazionalak terrorismoari gorazarre egitea eta biktimak umiliatzea leporatuta. Ikasle, irakasle eta ikasle Abertzaleak antolakundeko ordezkariak deklaratu behar izan zuten.

EHUko Errektoretzarako hauteskundeak. 2016ko azaroa

EHUko Errektoretzarako hauteskundeak zirela eta, ikasle mugimendua manifestazioa antolatu zuen Leioan, *Ikasle borrokaz, geurea erai-ki* lelopean. Manifestazioa hasi baino lehen, Guardia Zibilak geldiarazi egin zituen manifestaziora joateko asmoa zuten ikasleak Gasteiztik Leioara zeramatzaten bi autobus, eta hainbat ikasle identifikatu zituen. Leioan polizia-operazio ikusgarri batek campusa hartu zuen manifestazioa hasterako. Protesta hasi eta gutxira Ertzaintza ikasleei oldartu zitzaizen eta manifestari bat atxilotu zuen. Manifestazioaren amaieran, Errektoretzara gutun bat eramaten saiatu ziren ikasleak, baina sartzea galarazi zien Ertzaintzak. Kargak eta istiluak izan ziren ondoren, eta hainbat atxilotu.

San Mameseko Fakultatean Herri Unibertsitate Nazionala hutsaraztea. 2017ko otsaila

2017ko otsailaren 23an Ertzaintzak EHUren San Mameseko campusa hustu eta 203 ikasle identifikatu zituen. Herri Unibertsitatea egiten ari ziren ikasleek hutsarazte mehatxua jaso zutenean teiltura igo ziren hori saihesteko eta han egin zuten asteazkenetik ostegunerako gaua. Ertzaintzaren presentzia handia izan zen. Hamabost furgoi baino gehiago izan ziren San Mameseko teilatuan zeuden 203 ikasleen kaleratzean parte hartu zutenak. 05:00ak aldera izan zen kaleratzea, ikasle guzti-guztiak identifikatu ostean.

Leioako Gurutze Gorriaren okupazioa. 2017ko abendua

Leioako campusean urte luzez abandonatuta egon ondoren, Gurutze Gorriarena izandako eraikina okupatu zuten ikasleek. EHUk, negoziatzeko edozein aukera baztertu ondoren, okupaziotik astebetera Ertzaintza bidali zuen eraikin barruko ikasleak kanporatzera, eta hondea-makinek urte luzez hutsik egon zen eraikina eraitsi zuten.

Greba eskubidearen aldeko borroka Arizmendi Ikastolan. 2018ko otsaila

Arrasateko Arizmendi Ikastolan greba eskubideak zituen mugak zirela eta, horren aurkako borroka bat abiatu zuen Ikasle Abertzaleak antolakundeak. IAren exigentziak ondorengoak ziren:

- Ikasleen % 25 deslotzea greba-deialdia bertan behera uzteko arrazoia ez izatea
- Etenaldiak egin ahal izatea grebako baldintza berberetan
- DBHko 4. mailako ikaskideek etenaldirako eta grebarako eskubidea izatea
- Greba egunak azterketa egun batekin bat eginez gero azterketa atzeratzeko eskubidea
- IAKo militanteek askatasunez egin ahal izatea beren lan politikoa ikastetxean

Arrasaten Ikasle Abertzaleak egingako baterajotze nazionalaren ostean zuzendaritzak aldarrikapeneko puntuak betetzeko konpromisoa hartzea lortu zen.

Leioako Printza Gune Autogestionatuaren okupazioa. 2018ko apirila

Leioako Achucarro ikerketa zentroko beheko solairua okupatu zuten ikasleek 2018ko apirilean. Bertan, adibidez, liburutegi bat, apunteen kolektibizaziorako espazio bat, ikasleen atsedenerako leku bat eta behar zutenak gaua pasatzeko leku bat atondu zituzten sartu bezain pronto. Salaketaren ostean, okupazioaren lehen egunetatik inguruan izan zen Ertzaintzak espazioa hustu eta ikasleak kaleratu zituen.

Gasteizko Ikasle Gelan Guardia Zibila. 2018ko ekaina

2018ko ekainaren 29an Guardia Zibilak ikasle mugimenduko hiru kide atxilotu zituen, terrorismoa goratzea eta biktimak umiliatzea egotzita. Espainiako Auzitegi Nazionalak aginduta egin zituzten atxilotetak, eta

polizia-operazioan EHUko Arabako campusean sartu ziren guardia zibilak, Ikasle Gelak miatu eta ordenagailuak eta bestelako materiala eraman zituzten. Guardia Zibilaren arabera, gela horiek «intentsitate askotariko ekintza biolentoak antolatzeko» erabili ziren, atxilotuei horrelakorik egotzi ez zieten arren. Gasteizko campusean antolatutako zenbait ekitaldirekin lotu zituzten atxilotetak. Zehazki, 2017ko irailaren 27an Gudari Egunaren kariatara egindako ekitaldia eta 2016ko martxoan eta abenduan egindako ekitaldiekin lotu zuen Guardia Zibilak polizia-operazioa.

Kaleratzeak Tolosako Orixek ikastetxean. 2019ko urtarrila

Tolosaldeko Autodefentsa Sareak (TAS) Orixek ikastetxeko ikas baldintzak hobetzeko borroka bat jarri zuen martxan 2019ko urtarrilean. Prentsaurrekoa bideoz grabatu eta zabaldu zuten. Bertan, indarrean ziren ebaluazio irizpideak aldatu nahi zituztela azaldu zuten. Bideoa publiko egin eta bi egunera zuzendaritzak zigorrak aplikatuko zituela jakinarazi zuen. Prentsaurrekoa egiteagatik klase egun bat liburutegian pasatu behar izan zuten ikasleek, ikastetxearen araudiak eskema moduan laburtu eta liburutegian murala egiteko. Horrez gain, araudian oinarritutako txostena sinatu behar izan zuten, barkamena eskatu eta ez zutela errepikatuko zioena. Txosten hori sinatu ez zuten bost ikasleak hiru egunez kaleratu zituzten ikastetxetik. Ikasleek zuzendaritzaren partetik negoziaketa erreal bat bideratzeko jasotako erantzun ezkorragatik eta ikasleek jasandako erreprezioagatik, otsailaren 22an, baterajotze nazional batera deitu zuen TASek Tolosan. Manifestazio amaieran, ikastetxe kanpoaldean, Ertzaintzak zazpi ikasle identifikatu zituen «agenteen susmoa pizteagatik». Bestalde, goiz guztian zehar Orixeko ikasleek ez zuten aukerarik izan klasetik ateratzeko, klaseak hasi eta amaitu arte ateratzea debekatua izan baitzuten, sarrera Ertzaintzaren lau furgonetak ixten zutelarik.

UIBk Ibaetako campuseko Zorroaga aretoa okupatu zuen. [...] Guztira 20.000 eurora arteko isunak iritsi zitzaizkien ikasleei

Unibertsitatetik kanporatua izateko auzibidea abiarazteko mehatxu egin zioten. Hainbat hilabetez luzatu ziren deiak zein jarraipenak, eta horrekin guztiarekin amaitzeko bide bakarra haiekin kolaboratzea zela esaten zioten

Txantreako Eunate ikastetxeko kameren aurkako borroka. 2019ko otsaila

Kameren aurkako borroka abiatu zen 2019an Iruñeko Eunate institutuan. Txantreako ikastetxean hamahiru bideo-kamera jarri zituztela-eta abiatu zen horiek kentzeko borroka. Iruñerriko Ikasle Autodefentsa Sareak deitutako baterajotze nazionalan 600 ikasle inguru bildu ziren, inguruko institutu guztiek ikasleei greba egiteko aukera ukatu arren. Maiatzeko kamera guztiak kentzea lortu zuten.

Ikasle Abertzaleakeko militanteei jarraipenak eta kolaborazio eskaerak. 2019ko uztaila

Kalez jantzitako polizien mehatxuak, jarraipenak, deiak, xantaiak edota kolaborazio eskaerak jasan zituzten ikasturtean zehar Leioako bi militanteek, udan egindako prentsaurrekoan azaldu zuten. Kalez jantzitako poliziek hainbat alditan behartu nahi izan zituzten haiekin toki isolatuetera joatera. Ikasturte hasieran Gizarte eta Komunikazio Zientzien Fakultatean segurtasun langileen presentzia salatze-ko martxan jarritako dinamika baten harira izandako gertakari batzuekin mehatxatzen zuten bata. Unibertsitate-
tik kanporatua izateko auzibidea abiarazteko mehatxu egin zioten. Hainbat hilabetez luzatu ziren deiak zein jarraipenak, eta horrekin guztiarekin amaitzeko bide bakarra haiekin kolaboratzea zela esaten zioten: izenak ematea, etorkizunean egin zitezkeen ekintzen berri ematea, etab.

Campus bereko ikasle bat izan zen errepresio polizialaren jopuntuan izan zen beste militantea. Ikasle pisuko atariraino joan eta preso politikoen aldeko ekimen bateko gertakarien harira mehatxu egin zioten: Unibertsitatetik kaleratzearekin eta isun batekin mehatxatu zuten. Ikasle mugimenduan zuen jarduna zela-eta, kontuz ibiltzeko esaten zioten.

UIBko militante bat kaleratze arriskuan garbitzaileak babesteagatik. 2020ko martxoa

Martxoaren 2an ekin zioten bost aste-ko grebari EHUK eta Hezkuntza Sailak azpikontrataturako garbitzaileek. Astebetera jakinarazi zuen Unibertsitateko Indar Batasunak EHUK ikasle mugimenduko kide bati mehatxu egin ziola espediente irekitzearekin, garbitzaileen greba babesteagatik. Hainbat ikasle eta garbitzailek agerraldia egin zuten Gasteizko campusean, mehatxuak salatze-ko eta gazteari elkartasuna adierazteko. Espediente ez irekitzea lortu zen azkenean.

Ibaetan lan politikoa egiteko espazio baten faltan. 2021eko otsaila

EHUK ikasturte hasieran ikasle mugimenduari jardun politikorako baliatzen zuen gunea kendu zion. Horren aurrean, UIBk Ibaetako campuseko Zorroaga aretoa okupatu zuen, eta bertan egon ziren dozenaka ikasle harik eta biharamunean ikasle guztiak identifikatu, miatu eta kaleratu zituzten arte ertzainek, operazio erraldoi baten bidez. Guztira 20.000 eurora arteko isunak iritsi zitzaizkien ikasleei.

Gasteizko Ekialdea institutuan militante bat kaleratzeko mehatxupear. 2022ko urtarrila

Gasteizko Ekialdea institutuan, urtarrilaren 29rako Gazte Koordinadora Sozialistak antolatutako manifestaziora deitzen pintaketak egitea leporatuta, militante bati kanporatzeko mehatxua egin zioten. Egun berean, Koldo Mitxelena institutuan IAKo militantziari propagandarik jartzea debekatu diotela salatu zuten.

Ibaeta: campus poliziala. 2022ko otsaila

Zorroaga aretoa desalojatu zuen polizia-operazioetik urtebetera, IAK eta UIBk unibertsitateko errepresio politikoa salatze-ko manifestaziora deitu zuten egun berean, Ertzaintza sartu zen Ibaetako campusera. Ikasleak hurrengo asteko mobilizaziorako propaganda bertaratu eta HEFA eta Psikologia fakultateetara sartu ziren. Miaketa lanak egiteaz gain, ikasle bat identifikatu zuten, eta isun batekin mehatxatu.

UIBK eta IAK deitutako mobilizazioaren bi eskakizunak poliziak campusera sarbidea debekatua izatea eta EHUK 2021eko otsailean ezarritako isunei aurre egiteko ardura bere gain hartzea izan ziren. ●

Argitalpena
2022KO MARTXOA
EUSKAL HERRIA

Koordinazioa,
erredakzioa
eta diseinua
**GEDAR LANGILE
KAZETA**

Web
GEDAR.EUS

Sare sozialak
TWITTER ETA
INSTAGRAM
@ARTEKA_GEDAR
FACEBOOK
@ARTEKAGEDAR

Kontaktua
**HARREMANAK@
GEDAR.EUS**

Harpidetza
**GEDAR.EUS/
HARPIDETZA**

Edizioa
**ZIRRINTA
KOMUNIKAZIO
ELKARTEA**
AZPEITIA

Lege gordailua
SS-01360-2019

ISSN
2792-4548

Lizentzia

arteka

